

NAUJOJO LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TOMO LOBIS

Bendrosios pastabos ir stabtelėjimai prie lituanistinių dalykų

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA. XXXII tomas. Tiesioginis. Va leika. Bostonas, Mass. 1965 544 psl. in 8°. Redagavo: J. Puzinas iki Tw, nuo U — Pr. Čepėnas. Leidėjas Juozas Kapočius

J. DZIUGELIS

Lietuvių Enciklopedijos leidimas jau beveik, visai prie pabaigos, nes dviem eiliniams jos tomams ir pasilikusiuoju LIETUVOS tomu, bus užbaigtas labai didelis ir neįprastai sunkiomis sąlygomis užsimitas darbas, bus atliktas vienas iš didelių darbų, kurio nesuspėjome baigti nepriklausomos Lietuvos laikais. Kiekvieno krašto enciklopedija paprastai sutelkia vieną ir kitą klausimą informacines žinias, kurios dėl paties leidinio apimties niekad nėra baigtinai išsamios, ką lengva pastebėti ne tik mažesnėse, bet lygiai ir didžiosiose bei daugialaidėse visų kraštų enciklopedijose, todėl negali būti pilnai tobula ir mūsų šioje.

Pirmiausia šiam tomui būtų galima prikišti atskirų lankų per tamsią spaudą, todėl kai kurios nuotraukos gana tamsios, galima užtikti ir vieną kitą korektūros klaidą, toliau dar galima priekaištauti, kad trūksta vieno kito kurio nors Vakarų pasaulio rašytojo, dailininko ar kurio politiko, tai paprastai vis trūksta tokio asmens, kurį vienos enciklopedijos įveda, o kitos išleidžia, laikydamasi antrosios. Bet mums įdomiau, kokių naujų lietuviškuoju lo biu praturtino mus šis XXXII L. E. tomas.

Lietuvos praeitis

Labai įvairiai žmogus vertina savo tautos praeitį. Vieniems tai tik savos apylinkės, savos apskrities istorija, kiti ją praplečia į visos tautos, maždaug kiek Lietuvos istorijos vadovėlyje jos skaitė, o treči žengia daug toliau ir ją išplečia į priešistorinius laikus, įsijungia dar ir kalbos mokslus, kur istoriniai šaltiniai mažiau būlys ir t. t. Šiuos visus praeities žvilgsnius šis tomas gal geriausiai ir išskleidžia, nes Lietuvos praeities medžiagos tikrai jame gausu.

Šiam tome prof. dr. A. Salys, kurį mes visi žinome esant didelį lietuvių ir baltų kalbų žinovą, apžvelgia vieną ir daugelį mūsų labai mažai žinomą Prūsos sritį — Unsatrapi. Jis sutelkia visus žinomus istorikams šaltinius ir tas negausias

istorines žinias papildo ir įvertina šios Prūsos srities vietų vardų atskleidimą. Čia prof. A. Salys prakalbina mūsų artimų giminių prūsų žemę tokiu žodžiu, kad iš karto pamatai, jog tai tikrai baltų, taigi ir mūsų žemė, kad į šias žemes mes turime tikrai daugiau teisių, negu kokie atėjūnai vokiečiai ar slavai, ypač gi dabartiniu metu Prūsos okupantai rusai ieško čia savo šlaviškų šaknų ir sten-

Dr. J. Puzinas, suredagavęs naujo (XXXII) Lietuvių Enciklopedijos tomo Tuo-Tw dalį.

Lietuvių Enciklopedijos redaktorius P. Čepėnas, suredagavęs XXXII tomo nuo U iki Va.

giasi visus įtikinti "grynomis" rusų žemėmis esant visą tą Karaliaučiaus kraštą, kurį sovietikai persikrikštijo Kaliningrado sritimi, mat sovietinis Kaliningras per Prūsos žemėlapi liniją pabrėžęs ir pan.

Ir man atrodo, kad prof. A. Salio šis Unsatrapio "prikelimas" turėtų būti pastebėtas visų lietuvių, o ypač jaunimo, kuriam Prūsos ir Lietuvos klausimai turi būti gyvi, kuriuos visada turėtų įrašyti į įvairius savo studijinius darbus, seminarinius rašinius, būtent, į visus, kai jie tik gauna darbą iš Rytų ar Vid. Europos, jau nekalbant apie darbus iš Lietuvos istorijos.

Pačiai Lietuvos ir baltų proistorėi priklauso prof. dr. J. Puzino darbai k. a.: Uogintai, Upytė, urna ir Užpelkiai. Mūsų istorikų šiam tomui straipsnių tikrai negailėta.

Prof. dr. Z. Ivinskis atėjo su Tusku, Ugra, Ūlos kautynėmis, Ulrich von Richental (XV a.), Upmale, Urach, Uzbek (totorių), Vaidila, Vaidotu, Vaidučiu, Vaisvilku.

Dr. prof. K. Avizonis pateikia nemažiau vertus straipsnius,

dažnai apie Lietuvai priklaususias įvairias Rytuose žemes, valstybes santvarką ir pan.: Turovas ir Turovo - Pinsko kunigaikštija, Tvėrė, Tvėrės kunigaikštija ir jos metraštis, Uglič, universalas, urėdai, vaiksai, vaitas, vaivada, vaivadija, vaivados teismas ir kt.

Prie jų abiejų savo straipsniais prisijungia dar prof. S. Sužiedėlis su Turaida, prof. Pr. Čepėnas su Tunka, labai svarbia 1863 sukilėlių tremties stovykla Sibire, kuri buvo skirta kaip tik kunigams.

Toliau Lietuvos istorijai nemaža duoda ir prof. dr. J. Jakšto straipsniai iš Europos istorijos, būtent, Turkija, valdiečiai, Vaciolas, o tokie kaip Valakija, Valdemarai praplečia aplamai žvilgi į anų dienų Europą, nors ir tiesiogiai nesusię, atrodo, su Lietuva.

Taip pat Lietuvos praeitį suprasti reikalingi ir naudingi kun. dr. P. Rabikausko — T. Ujeiski, Urbonai (popiežiai), dr. kun. P. Jatulio — J. Uchanski, unitai, kun. R. Krasausko — sv. Vaitiekus (Adalbertas), atvykęs krikščyti prūsų, taip pat kun. P. Dilio unitarai, o su pastutinių dienų, t. y. tremties istorija susijusi švedo O. Under biografinė, nes tai buvo žmogus, paniekinęs politiniams pabėgėliams prieglaudos teises

Sv. Kazimieras Lietuvos liaudies medžio raižinys. XVIII amž.

ir pabaltiečius išdavęs Sov. Sąjungai, taigi paniekino tą egziliu teisę, kurią kūrė ir plačiau ją teikė kaip tik Didžioji Lietuvos Kunigaikštija: Lietuva ją taikė anuo metu totoriams,

žydams ir kt., bet ją paniekino kaip tik po II pas. karo švedija. Sen. baltų ir lietuvių religiją plačiau paličia A. Mažiulis, rašydamas apie Vaidevutį, vaidi- (Nukelta į 2 psl.)

Kai tikrovėje išeina visai kitaip

Dialogas tarp Rytų ir Vakarų rašytojų

Pastaraisiais metais padaugėjo viešų diskusijų tarp Vakarų ir Sovietijos rašytojų. Jų bus ir daugiau, nes Kremlui darosi neįmanoma išlaikyti savo rašto žmones aklinaime narvely. Komisarai dabar stengiasi apsidrausti, siųsdami į Vakarus, kiek galima, patikimesnius literatus.

Tokiai patikimas rašytojas yra Konstantinas Simonovas ("Naktys ir dienos", etc.). Jo pokalbį su Vakarų Vokietijos avangardiniais romanistais Guenteriu Grassu ("Skardinis būgnas") bei Uwe Jonsonu atspausdino Londono žurnalas Encounter (1965 m. sausio mėn.). Čia duodame ištraukas iš to pokalbio.

Kai panašūs pokalbiai aprašomi "Tiesoje" ar "Literatūro-

je ir Mene", jų aiškiais laimėjimais, kaip kaubojiškuose filmuose, visad išeina sovietų rašytojai. Jų argumentų taiklūs smūgiai visad ten parbloškia sumišusius "buržuazinius" literatus. Tikrovėje, tačiau, vaizdas gana skirtingas.

Grass: "...Taip, kai kurie dalykai pasikeitė. Man atrodo, kad literatūrinė diskusija Rusijoje pasidarė atviresnė. Bet ar šalis, kuri visada buvo imli Vakarų literatūrai, nesivėluoja, tik dabar pradėdama spausdinti Kafką?"

Simonov: "Mano paties nuomone, Kafka turėjo būti jau seniai išspausdintas. Tada ir dabartinis jo kūrybos vertinimas būtų buvęs ramesnis ir santūresnis".

Grass: "...Aš kalbu apie tam

tikrą kultūrinę ar knygų leidimo politiką, kuri dešimtmečiais išlieka nusistatę prieš kai kurias literatūros šakas dėl grynų nežinojimo (o gal ir taktiniais sumetimais)".

Simonov: "...Jei mes kalbam apie nežinojimą, reikia prisiminti, kad jis abipusis... Tai knygų leidimo problema, politinių santykių problema".

Grass: "Ir vėl mes nutolstame nuo pačių knygų".

Simonov: "Tai neišvengiama. Mes negalime atskirti politikos nuo knygų".

Jonson: "Sunkumai glūdi kitur. Pavyzdžiui, aš skaitau Novy Mir žurnalą, ir jo novelės (ar ištraukos iš romanų) yra skirtingos nuo mums šiandien įprastų".

(Nukelta į 3-čią psl.)

Kertinė Parastė

SENIEJI KULTŪRININKAI MIRŠTA, O JAUNIEJI NESPEJA GIMTI

Vasario mėn. Bostono lietuvių kultūrinio subatvakario prelegentais buvo jaunimo atstovai: stud. Nijolė Vaičiūtė, stud. Skirmantė Makaitytė ir magistras Romas Šležas. Temos, kurias jie nagrinėjo ir jų žvilgsnis į jas, yra mūsų tremties gyvenimo didieji rūpesčiai. Tad pasukime į tą kultūrinį subatvakarį.

Konstantinas Mykolas Čiurlionis nupiešė paveikslą, vaizduojantį kalną iki debesų, pro kurį veržiasi šviesa, — pradeda subatvakarių vadovas rašyt. Stasys Santvaras. — Į tą kalną, į tą šviesą kopiname ir mes, kiekvienas pagal savo jėgas ir išgales. Tačiau mes, senieji, jau sukame už kalno posūkio. Po mūsų turi ateiti kiti — jaunimas. Su jaunimu mes turime problemų, bet tai visai natūralu, su juo visi turi problemų, turėjom mes jų ir Lietuvoje. Jaunimas visados yra jaunimas.

Kalba pats jaunimas. Nijolė Vaičiūtė: **Sociologinis žvilgsnis į lietuvių tarpkartinę dilemą.** Savo kalbą Vaičiūtė pradeda vienos amerikietės sociologės mintimis apie katiną, kada sociologė klausia, kur tas katinas turi eiti? Vaičiūtė taipgi klausia: O mes iš viso ar bejudame? Esame paklydę miške, nesupradingame savęs ir net savos padėties. Visos mažumos Amerikoje nori pasilikti savo grupę. Tą daro taipgi ir lietuviai. Tačiau visų tų grupių jaunimas yra traukiamas ir veikiamas dominuojančios vietinės daugumos, jos gyvenimo ir kultūros. Jaunimas ir patenka tos traukos orbiton. Tačiau tas jaunimas nėra pilnas narys nei naujame — dominuojančiame gyvenime, nei senajame, kurį jis paveldi iš savo tėvų. Šis jaunimas atsistoja tarp dviejų pasaulių. Mažumos grupė yra ir mūsų protėviai, tėvai ir mūsų tautos dalis Amerikoje. Jie tokiais ir pasiliks. Jie šioje išsiviskoje buityje rado čia prieglobstį savo gyvenimui, savo kultūrai, kuriai jie vis tebegyvena ir kuriai vis tebedirba. Tačiau vis tiek paliktos tėvynės kultūra čia pilnai neatstatyta ir neatstatoma. Tokiu būdu emigrantų vaikai atsistoja tarp dviejų pasaulių: senojo — tėvų ir naujojo — vietinio.

Ateiviai nenori asimiliuotis naujoje tėvynėje. O naujos emigracinės bangos sustiprina jų stovyklas. Tačiau jie vis tiek negali atkurti to, kuo jie gyveno savo tėvynėse. Gi jaunimas, stovėdamas tarp dviejų pasaulių, yra traukiamas dominuojančios daugumos orbiton. Žinoma, jis nebus ten priimtas tikroju nariu, bet tas naujas gyvenimas, tos naujos kultūros daigai jaunima veikia. Tos gravitacinės jėgos traukiamas, jaunims vis tiek linkta ton pusėn, nors ir negalėdamas šimtaprocentiniais asimiliuotis. Tačiau jaunimas, būdamas tarp dviejų pasaulių, vis dėlto dar laikosi ir buriasi savųjų tarpan, nes kitur nepriima

mas tikroju nariu, o ryšys su savaisiais dar gyvai jaučiamas.

Po prelegentės pranešimo buvo trumpos diskusijos. Diskusijų metu kelta klausimai: ar silpnieji ir mažesnieji, gravitacinės jėgos traukiami, turi išnykti? Atsakymuose minėta žydų ir airių pavyzdžiai. Ir gal tipiškiausias pavyzdys yra dr. von Braun, kurio jokia gravitacinė trauka neveikia ir neveiks. Jis sudaro savo trauką.

Romas Šležas: **Lietuviybė ir pinigai.** Paskutiniuoju lietuvių emigrantų banga buvo paversta palikti tėvynę ir prisiglausti kitur. Jie daug kuo skolingi savo tautai, savo protėviams, savai kultūrai, nes jie iš jos sėmėsi viską. Dauguma tos prievartinės bangos emigrantų atsirado turtingoje Amerikoje, kuri turi daug pinigų viskam, bet tik ne kultūrai. Tik čia, prezidento Kennedį iniciatyva buvo pradėti statyti Kultūros rūmai Washingtono. Panašiai yra ir su lietuviais Amerikoje, Lietuvių turtas, lietuvių pinigai auga bet tik ne kultūrai.

Jeigu kalbama apie nutautėjimą, tai ar tik ne tėvai greičiau nutausta už jų vaikus. Dauguma jau vėliausios kartos ateivių yra puikiai prisigyvenę. O kiek taisyti pinigais yra remiama lietuvių kultūra ir kultūrininkai? Vyresnio amžiaus lietuviai kultūrininkai jau iškeldavę amžinybėn, neatsidavę savo kultūrai visko, nes nebuvo, kas tais kultūrininkais rūpintųsi. Daugelis iš tų naujų ateivių tikrai privarė atsilyginti savo tautai ir jos kultūrai, nes jie yra iš jos daug gavę. Televizijos šviesos apšviesti, jie nebemato ir tikrosios šviesos, kurioje privarė gyventi. Senimas kaltina vaikus, bet nerodo jiems pavyzdžio. Tada jų šnekos ir jų gyvenimas yra kaip šuo be uodegos ar katė be kailio.

Ar yra institucijos ir asmenys, kurie skatintų ir rūpintųsi ne tik senaisiais, bet ir priaugančiais savo kultūrininkais? Ir kas gi tada atsitinka? — senieji miršta, o jaunieji nespėja gimti. Kultūra ir kultūrininkai visur ir visada turi būti globjami ir remiami. Ar taip yra mūsųose? Senieji išmirs, o naujų nepriaus.

Taigi nekaltinkit jaunimo, o padėkit jam ir lietuviškai kultūrai, remkit senuosius kultūrininkus ir priaginkit naujų.

Diskusijose dėl R. Šležo pranešimo buvo pasisakyta, kad pinigais reikalingas ir gerai, kad lietuviai jį taupo. Tačiau kur kas didesnė dalis to kraunamo pinigų turi eiti ir amžiniesiems reikalams. Dažnai girdime sakant, kad tas ar anas aukojąs galvą už tėvynę ir tautą. Ir argi nėra juokinga, kai tas pats asmuo kalba apie aukojimą galvos, o pinigą slepia. O juk kultūrinės vertybės gyvens už mus ir tada, kada daugumos iš mūsų jau seniai nebebus. Taigi lietuvių tarpan, nes kitur nepriima

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Senieji kultūrininkai miršta, o jaunieji nespėja gimti.
- Naujojo Lietuvių Enciklopedijos lobs.
- Dialogas tarp Rytų ir Vakarų rašytojų.
- Individas ir kolektyvas gamtos mokslų kūrime.
- Prie istorinių šaltinių gelmės.
- Aisčiai likiminyje kryžkelėje.
- Inž. V. Pavilčiaus netekus.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Spygliai ir dygliai.

Jadvyga Paukštienė

Judo pabūciavimas (aliejus)

NAUJAS LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TOMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

lą ir vaidilutes, kurias iš sv. ugnies sargų, prie Romovus gyvenančių, nurašė grynai i istorinius nuostolius, nors mums, prie romantiškos senovės pripratusiems, tikrai jų galima mums vaidilutės patinka, turime joms naujų giesmių, o dabar emė ir jų nebuvo, žodžiu, ši tiesa bus labai sunku romantiškai nusiteikusiems priimti.

Mūsų mažajai Lietuvos istorijai priklauso įvairių miestelių ir kitų vietų istorija, kurios šiame tome tikrai daug užderėjo. Paprastai tų vietovių geografine dalį parašė A. Bendorius su gausiais taktiniais, jis kartais priduria ir vieną kitą istorinę, ypač nepriklausomybės meto žinutę, taigi jam priklauso Turmantas, Užugastis ir Vadokliai. Platus, didesniųjų Lietuvos vietovių istorijas parašė keli žmonės. Taip dr. kun. J. Jutulis atėjo su Uptyte, Utena, Užpaliais, Vabalninku, Vadaktais, Vadaktėliais, Vajsiškiu, kun. R. Krasauskas — Tverais (talkino A. Tenisonas), Ubiskėmis, Udrija, Ugariais, Ugoniais, Ukmerge (su plk. K. Ališausku), Upninkais, Užvenčiu, Vadžgiriu, Vaiguva, Vainutu, Vaitkuškiu, V. Kulbokienė — Turgeliais, Tverėčiumi, Užubaliu, Užupiu, Užusvieriais, Vais tam, Valakampiais ir Valazi nu.

Taipgi prijunkime prie mažosios Lietuvos istorijos draugijas, k. a. ūkininkų partiją (R. Skipitis, V. Mašalaitis ir V. Sidzikauskas), ūkininkų sąjungą (dr. A. Trimakas), ūkio Banką (J. Pažemėnas), vaistininkų draugiją (J. Makauskis). Vaidelio Jėzaus draugiją, kuri rūpinosi Lietuvos pamėstiniškais, našlaičiais, Vaidilos teatrą Vilniuje (Kulbokienė ir M. Dikienė), Vaizbos butą ir kt.

Nemažiau svarbus ir lietuvių sveturi gyvenimas. Tai Tuebingėnas, kurį rašė A. Bendorius, A. Mažiulis, A. Ružanovas, V. Kulbokas ir V. Liulevičius, tačiau ir gausūs būrys rašydamos, pamiršo ne vieną įdomią 1944–51 tremties gyvenimo apraišką, pvz. pamiršo, kad ne tik B. Brazdionis, A. Nyka - Niliūnas ir H. Nagys gavo Tuebingene 1946 pirmąsias tremties meto premijas, bet ir ketvirtasis buv. moksleivių žurnalo „Ateities“ bendradarbis ir šatrijietis K. Bradūnas už „Svetimajai duoną“ ir t. t., lietuvių Uchtėje (V. Skrolis ir A. Daukantas), Urbanioje (dr. I. Užgiriene), Uticoje; de ja, pamiršo lietuvių, labai sunkią dalį išgyvenusių 1944–45 nuolat bombarduojamame Ulme, kur jie turėjo ir lietuvių s-gos skyrių ir t. t. Lietuvos vietovėms, kurios

ankščiau nebuvo suminėtos, priklauso labai platus ir vertingas A. Bendoriaus, prof. J. Raukčio ir prof. dr. Puzino jungtinis darbas apie Užmarį, pačią įdomiausią mūsų krašto vietovę, savotišką gamtos stebuklą. Ir šios vietovės 4 psl. aprašas nėra eilinis, bet trumpa ir gana išsami studijėlė. Toliau labai įdomūs aprašai a. a. prof. Stp. Kolupailos apie Turniškes, Uostadvarį, taip pat ir Ugarys, Ukogas, upė, ūša, Vadaktis ir kt. jo smulkesni darbai. Įdomu, kad prof. Stp. Kolupaila, aiškiai

no šalis ir savo laisvės siekias kieta kova. Ukrainos geografiją parašė A. Bendorius, istoriją — dr. K. Avizonis, ukrainiečių kalbą ir literatūrą — prof. dr. Y. Slavutė (jis čia buvo prof. dr. V. Krėvės studentas) ir meną — S. Hordynsky. Visus šiuos straipsnius skaitydamas, atidus skaitytojas pastebės, kad šio krašto praeitis tikrai tampriai susijusi su Lietuva, jis supras ir kodėl ukrainiečiai laiko mus draugais ir kodėl jų mene su skamba net lietuvių kilmės vardai.

Jadvyga Paukštienė

Veronikos drobė (aliejus)

žinodamas netrukus miršias, su skubio parašyti visus savo skyriaus straipsnius. Tai buvo didelio darbotumo ir nepaprastos išvermės lietuvių Enciklopedijos bendradarbis.

Lietuvos praeities priskirtini ir visi tautotyriniai bei tautosakos straipsniai. Čia dr. prof. J. Balyš pateikė Užgavėnės, dr. J. Gimbutas iš namotyros ubla dę, ugniavietę, užlas, užraktą, užsklandą ir vainiką, o A. Mažiulis — tvoras, užkūrį, vaises, vakarynas ir kt.

Taip pat prie Lietuvos praeities skyriaus iš dalies reikia minėti ir Ukrainą, kuriai šiam tome skirta tikrai gausiai vietos. Tai mūsų didelių draugų kraštas, kenčias nei kiek ne mažesnę vergiją kaip mūsų Nemu-

Lietuvių literatūra

Lietuvių literatūra šiame tome liečiama, paprastai pateikiant rašytojų biografijas ir apibūtinant jų literatūrinį inšą. Į šį tomą įėjo: A. Tulys, J. Tumas - Vaižgantas, kurį apžvelgė prof. J. Brazaitis, dar nepriklausomoje Lietuvoje išspausdintose stambų darbą apie Vaižgantą kūrė ir jį įžvelgė iki pačių gėmių. Ir dabar prof. J. Brazaitis Vaižgantą, tą skaidrios lietuviškosios nuotikos rašytoją, sugrąžino į mūsų tarpą; jį čia galės geriau suprasti ir mūsų jaunesnioji karta. Be Vaižganto įvairių nuotraukų galime pasiskaityti ir labai įdomaus jo testamentą galą. Toliau mums atgyja A. Ugenšis (dr. V. Maciūnas), prel. Pr. M. Urbanavičius, vienas iš Lietuvos Mylėtojų sąjūdžio, prel. K. Urbanavičius - Kmitas (kun. dr. J. Prunskis), L. Uvainis (dr. V. Maciūnas), Pr. Vaičiūnis (Pr. Naujokaitis), A. Vaičiūnaitis (dr. J. Aistis), P. Vaičiūnas, žinomas poetas ir dramaturgas (St. Santvaras), S. Vainora, kan. M. Vaitkus (St. Santvaras) ir vysk. M. Valančius (prof. J. Brazaitis ir Vl. Kulbokas, A. Mažiulis) ir E. Tumienė - Valiūtė.

Prie lietuvių literatūros tenka prijungti ir laikraščius, kurie veik visi duodavo ir skaitinius. Iš laikraščių šiame tome kiek plačiau aptarti ūkininkas, ūkininko Patarėjas, ūkininkų Balsas, ūkininkų Zodis, Ukmergės Garsas, Už Tėvynę, Vadovė, Vakarų Varpas, Vakarų Vėtra ir vien tik lietuvių literatūrai skirta Vaivorykštė 1913–1914 ir iš bendrųjų, bet lietuvių literatūrai daug vietos skyres — 1914–1915 Vairas; ne priklausomos Lietuvos Vairas, kuris aprašytas gal ir trumpokai, jau susilaukė iš Br. Railos Dirvoje įvairių, bet neesminių

priešaištų kun. dr. J. Prunskiui ir šio tomo redaktoriui. Tik tas pats Br. Raila nepažūrėjo, kiek vietos skirta kultūrai, vadovui, kurie taipgi buvo nemažesnis reikšmės; atrodo, kad čia Br. Raila tik užsiuolė, bet ir užsiuolęs, nieko nauja papildyti nepateikė, nes lygiai po ranka neturėjo Vairo komplektų, kaip ir Vairo iš Bibliografijos žinių visokias trumpas žinutes lipdžiusių.

Lietuviai visuomenininkai, menininkai ir kiti

Kiekvienas lietuvių Enciklopedijos tomas ateina ir gausiomis lietuvių visuomenės veikėjų, meno bei mokslo žmonių biografijomis, kurių vis pasigenda ne tik laikrastininkai, bet ir šiaip žmonės. Vienos jų reikalingos gal istorikams ir praeities klausimais besidomintiems, pvz. senosios Lietuvos įvairius veikėjai ir didesnis gimėnis, iš kurių iškildavo vadovaujantieji Lietuvos valstybėje asmenys, o kitų biografijos įdomios šių dienų kiekvienam žmogui, kartais ir mūsų jaunimui. Tai J. P. Tūnė, Bostono veikėjas, prel. L. Tulaba, Tumasoniai, Tumėnai, jų tarpe prof. Antanas, žymus Lietuvos teisininkas, vienas iš Lietuvos valstybės konstitucijos kūrėjų 1922 (Vytautekūnas, Stutthofe žuvusieji Algirdas ir Vytautas, kun. Domininkas, vienas iš pagrindinių Tėvynės Sargo bendradarbių, laikinai redagavęs ir Tėvynės Sargą 1897, ir Justinas, filosofas dr. P. Tunkūnas, Edv. Turauskas, lietuvių draugas italas N. Turchi, L. Tuskenis, M. Turauskas, Ip. Tvirbutas ir L. Tvirbutienė (St. Santvaras), J. Uborevičius, lietuvis gen., kurį Stalino laikais sušaudė Rusijoje, K. ūdra (knygnešys), P. Ulenas, K. Ulianas (skulptorius), J. ir K. Umbrasai, K. ir Z. Umbrasai, B. ir M. Untuliai, Uogintai, prel. B. Urbo, Urbačiai, E. Urbaitė (dailininkė), B. Urcanas, Urbėliai, Ūrbonavičiai, vysk. A. Urbasas, M. Urbšienė - Mašiotaitė, išspausdinusi kelis gerus liuanistinius darbus, J. Urbys, buv. Lietuvos užsienio ministras, Ūrėdaičiai (M. Lietuvos), J. Urmonas, žymus ateitininkų veikėjas, Ūsai, kun. St. Ūsoris, Ūspenskis, St. Ūšinskis (dailininkas), J. Ūviskas, V. Ūzdavins, I. Ūžgiriene - Čepėnaitė, Vabalai, jų tarpe ir prof. Vabalas - Gudaitis, Vado palai, Vaiciekaušai, Vaicėičiai, jų tarpe ir dailininkas Adolfas, kun. V. Vaičiūlis, Vaičiūnai, P. Vaičiūnė (aktorė), P. Vaičiūška, M. Vaičiūnė ir J. Vaičiūkus, aktorius, vienas iš didžiųjų Lietuvos teatro pradininkų (St. Santvaras), Vaidėlys, Vaidila, Vaidotas, Vaiskėnė (dailininkė), Vailokačiai (K. Kebliškienė), Vainauskai, L. Vainėikis (vairininkas), St. Vainiūnas (J. Zilėvičius), Vaisniai, Vaisnoros, kun. N. Vaišutis (Vilniaus kr. veikėjas), Vaitėkūnai ir Vaitėkūnai, M. Vaitėnas, Vaitys, Vaitėkūnai, Vaitėkūnai (ir Feliksas, vienas iš Atlanto nugaletojų), P. Vaitonis (šachmatininkas), Vaivados, Valackas, Valadkos, Valavičiai, Valeikos ir dar kiti.

P. ŠILEIKIS, O. P.

Ortopedas, Protezistas
Aparatų-Protezų, Med. bandymo, Spec. pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDICUS TECHNIKUS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 28. Ill.
Tel. P-ROSECT 6-5064
Val. 9-4 ir 6-8. Seštadienį 9-1

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarimu.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telefonas: W-1076

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Orisas 3148 West 63rd Street
Tel. P-ROSECT 8-1717
Resid.: 3241 West 60th Place
Tel. Republic 7-7505

DR. S. BIEŽIS

CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-ojos ir California
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laikais pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4042
Resid. telefonas: W-3048

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., antr., ketv., 1-4 vakar. 7-9, antr., penkt., 1-5, treč., ir sešt. tik susitarimu.

DR. S. ir M. BUDRYS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9, vak., penktadienį 10 v. r. iki 5 v. vak. Seštadienį 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. E. DEKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALIZUOTA — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

M. Utrillo, o kitų dar Umbrijos menas ir t. t. Įvairių kraštų literatūrai priklauso: Tuki didas, 1000 ir viena naktis, J. S. Turgenė, M. Tvain, M. Unamuno ir unanizmas (P. Gaučys) M. Under, S. Undset. Taip pat šiam skyriui priskirtas ir dr. A. Rukšos universitetas, ugro - finų kalbos (prof. dr. A. Klimas).

Kiti įvairūs

Taip pat šiame tome paliesta ir daugelis kitų įdomių klausimų, kurie dažnai turi ir lietuviškuosius priedurus. Iš tokių reikia minėti: J. Kardoel — vabalai, valždziaedžiai (su prof. J. Raukčiu), valždziai (su prof. J. Raukčiu), valždziai (su prof. A. Grinius), vaistinė (J. Makauskis, dr. D. Jasaitis ir dr. A. Grinius), vaistinė (J. Makauskis, dr. D. Jasaitis), prof. J. Rautkys — vaisius, vaistinės augalai, doc. J. Paršeliūnas — vaismedis, F. Manelienė — vaisių sultys, dr. P. Jucaitis — vaisvandeniai; tunelis su naujaisiais daviniais, paminint ir Lietuvos tunelius (J. V. Danyš), turbina (J. Matonis), tvirtovė (J. Matonis), ugniagesyba (L. Paulauskas), ultimatus, UNRRA (V. Alseika), uostas (V. Izickas), turizmas (dr. A. Vabalas), ūkas (dr. C. Masaitis), uoliena (B. Saldukiene), tulpė (doc. J. Paršeliūnas), tulžys (paukštis), tuopa, ungurys, upėtalis, ūkio geografija ir istorija (L. Dargis) ir dar būtų ilga eilė tokių minėtinų. Aplamai, šis lietuvių Enciklopedijos tomas atėjo į mūsų knygų tarpą nemažiau reikšmingas ir turtingas, reikia tik pasidžiaugti, kad sunkų darbą jau netrukus baigsime ir galėsime tada didžiulius, jog ir neįprastai sunkiomis tremties sąlygomis jį tęsime.

ORTHOPEDICUS TECHNIKUS LAB.

2850 W. 63rd St., Chicago 28. Ill.
Tel. P-ROSECT 6-5064
Val. 9-4 ir 6-8. Seštadienį 9-1

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarimu.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telefonas: W-1076

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Orisas 3148 West 63rd Street
Tel. P-ROSECT 8-1717
Resid.: 3241 West 60th Place
Tel. Republic 7-7505

DR. S. BIEŽIS

CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-ojos ir California
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laikais pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4042
Resid. telefonas: W-3048

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., antr., ketv., 1-4 vakar. 7-9, antr., penkt., 1-5, treč., ir sešt. tik susitarimu.

DR. S. ir M. BUDRYS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv., 2-9, vak., penktadienį 10 v. r. iki 5 v. vak. Seštadienį 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

DR. E. DEKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALIZUOTA — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Kronika

● Dviejų dailės parodų aki vaizdoje. Jadvygos Paukštienės darbų meno paroda kovo mėn. 13 d. atidaroma lietuvių Amerikos piliečių klube Hartforde, Conn. Tą patį šeštadienį Chicagoje, Čiurlionio galerijoje, atidaroma K. Zoromskio tapybos darbų paroda. K. Zoromskio paroda rengia lietuvių jūros skautijos korporacija "Gintaras".

● Kaune trūksta jaunų rašytojų. "Kauno Tiesa" š. m. 31 nr. susirūpino jaunų rašytojų Kaune stoka. Straipsnyje "Toliau šitaip tęstis negali" A. Da-

bulskis, jaunųjų rašytojų sekijos valdybos narys, nusiskundžia, kad sekcija nesugebanti užmegzti ryšių su mokyklų literatūrų būreliais bei su įmonių literatais.

● Rašytojai numatė suvažimą Vilniuje. Vasario 18 d. Vilniuje įvyks okup. Lietuvos Rašytojų sąjungos valdybos plenumas svarstė, kaip rašytojams prisidėti net prie "rijų" šiais metais minimų sukakčių: spalio revoliucijos 50-čio, Leningimo 100-ųjų metų ir sovietinės santvarkos įvedimo Lietuvoje 25-čio. Valdybos plenumas nutarė susaukti ketvirtąjį Lietuvos rašytojų suvažimą š. m. lapkričio mėn.

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-0867

DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specializybė akušerija ir moterų ligos
2434 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštadienį 2-3 v. p. Trečiadieniais uždaryta

WA 5-2017

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
VAL. kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Seštadienį nuo 10 iki 12 valandos. Trečiadieniais uždaryta. Pacientus priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-2220

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv., ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. vak. Seštadienį nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3344 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį seštadieniais uždaryta

Tel. G-ROVELL 6-1595

DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. vak. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį seštadieniais uždaryta.

Ofiso PR 6-1795, Rez. TR 3-0281

DR. ALG. KALAUNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketv., ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą

Tel. REFINANCE 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. Pirmad., antr., ketv., ir penkt. nuo 12-4 p. p. 6:30-3:30 vak. Seštadienį 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. - 3 val. vakaro. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto - 1 v. p. p. Seštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
2358 West 63 str.
Valandos: pirmad., ketv., 5-8, antrad., penktad. 1-4. Pirmineja tik susitarimu.

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1518, Rez. PR 6-9901

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specializybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. Seštadienį 9 v. r. - 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28. Ill.
Telef. ofiso: PULMAN 5-0766
Namų: BEVERLY 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., sešt. 1-3 p. d. ir treč. uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600

DR. C. K. PAULIS

Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos susitarimu telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7607

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421

DR. AL. RAČKUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč., ir sekm., tik susitarimu.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTOPEDINIS LIGOS
2745 West 69th Street
Priėm. šv. Kryžiaus ligoninė
VAL. Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštadienį nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarimu telefonu.
Telef. REPUBLIC 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.

Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL. 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien. Trečiadieniais uždaryta; seštadienį nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730.

DR. L. SEIBUTIS

Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL. 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien. Trečiadieniais uždaryta; seštadienį nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Ofisas: Nanjas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas). Tel. 776-2800. 6-0617

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso telefonas: 5-4410
Rez. tel

INDIVIDAS IR KOLEKTYVAS GAMTOS MOKSLŲ KŪRIME

DR. VLADAS LITAS

Gamtos mokslai ir technika iškėlė mūsų gyvenimo lygį. Mokslų centrai skleidžia nuolatinę atradimų šviesą. Atradimų srovė plečia mūsų kultūrinį gyvenimą. Gamtos mokslai eina triumfo keliais. Biologija, fizika ir chemija rodo didelį išsivystymo tempą. Gamtos mokslai yra nesulaikoma ir plati kultūros srovė. Mūsų laikais gamtos mokslai turi dominavimą. Atskiras asmuo gali aprėpti tik menką gamtos mokslų dalį. Atradimų masė kraunama storuose tomuose. Galybė žurnalų kasdien skelbia naujus atradimus. Didėsi kultūrinio pajėgumo kraštai rengia tarptautinius gamtos mokslų kongresus. Didėsi ar mažėsi įvairių gamtos mokslų kongresai yra beveik kasdieninis įvykis. Gamtininkai iš Kalifornijos lėktuvais skuba į Tokio, po to į Australiją ir Europą. Gamtininkas nori betarpiškai iš savo kolegų surinkti paskutinius mokslo laimėjimus. Geras gamtininkas nenori laukti gamtos mokslo naujienų aprašymo: jis turi viską betarpiškai matyti ir patirti. Gamtos mokslų naujienos sklinda ekstra pranešimais. Aprašymas to paties dalyko žurnale beveik nekelia susidomėjimo. Išspausdinimo laikas atradimą pasendina. Knygos ir žurnalai sukovė atradimų mases. Bet žmogus nesugeba išplėsti savo smegenų talpumo. Gamtos mokslų išsiplečimas gimdo specialistų siaurumą. Bet kiekvienas gamtininkas turi gerai pažinti ir platų bendrą gamtos mokslų kursą. Kitaip gali atsirasti nesuskalbėjimo pavojus.

Anoniminiai mokslo autoriai

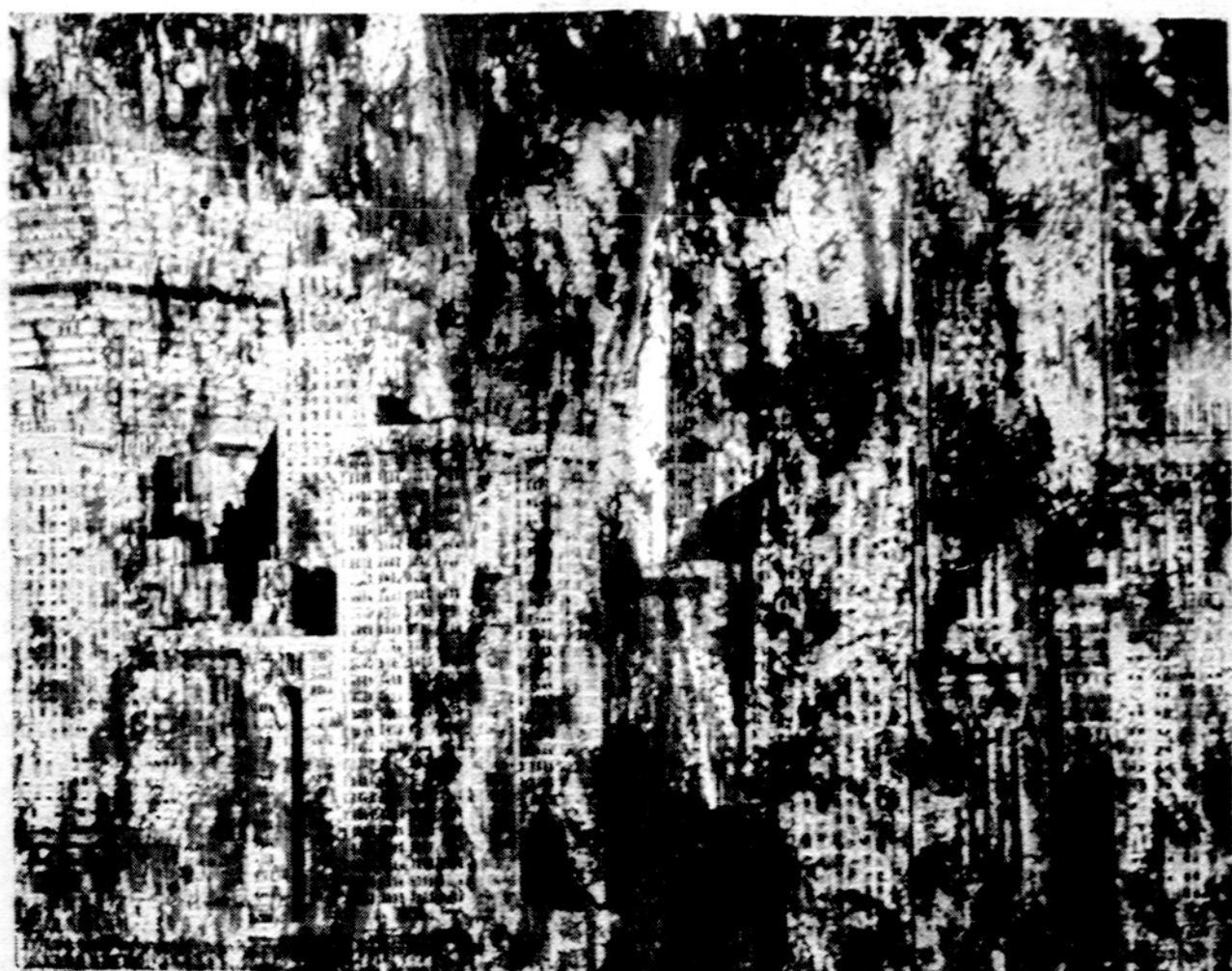
Šimtai ir tūkstančiai gamtininkų, daug pagelbinio personalo, sudaro šių laikų modernų gamtos mokslų institutą. Gamtos mokslų institutai labai yra linkę plestis. Tarptautiniai suvažiavimai yra nekas kita, kaip gamtos mokslo darbų sintetinimas. Apžvalginiai pranešimai beveik nemini asmenų. Gamtos mokslų atradimai daugiausia yra kolektyvinio mokslininkų darbo išdava. Tam tikras gam-

tos mokslų atradimas ateina iš viso instituto. Omega dalelė atome surado Brookhaven mokslo lininkų grupė. Šią grupę sudarė nemažiau kaip trisdešimt asmenų. Atskiro asmens nuopelnai šitame dalelės atradime beveik neaprašomi. Gamtos mokslai dabar kuriami anoniminių autorių. Kitas gamtos mokslų kolektyvinio kūrinio pavyzdys štai kaip atrodo: Tarptautinis Europos atominių tyrimų centras prieš kurį laiką atliko labai svarbų, vadinamą G² eksperimentą. Prie šito darbo pusę metų dirbo Amerikos mokslininkai. Po to vyko nuolatinis grupės sąstato kitimas. Šito eksperimento idėja kilo, taip vadinamam, B kambaryje. Bet pirmas asmuo, iškėlęs tą mintį, nėra žinomas. Darbas tęsėsi dvejus metus. Šiuo laikų yra žinomas tik ilgas to eksperimento bendradarbių sąrašas.

Bakteriologai surado antibiotikus, kaip penicilinas, streptomocinas ir kt. Bet izoliavo ir cheminę struktūrą nustatė chemikai. Šių laikų biologai be chemikų pagalbos nedaug ką gali. Chemikai ir biologai iškėlė mediciną. Manymas, kad kolektyvinis mokslo darbas mažina mokslininkų garbę ir tuo būdu veržlumą, nepasitvirtina. Atradimai eina į viešumą instituto vardu. Prie mokslo kūrybos su kolektyvinimo eina taipgi fizika, biologija ir chemija. Kolektyvas, individas ir gamtos mokslų išsivystymas sudaro tam tikrą problemų trikampį. Šių laikų gamtos mokslų išsivystymas yra grupinio darbo išdava. Individas gamtos mokslų kūrimu užima tik antraeilę rolę.

Pirmatai ir mokiniai

Modernių gamtos mokslų istorija prasideda nuo Galilei prieš 400 metų. Galilei nukėlė nuo sosto beveik 2000 m. senumo Aristotelio autoritetą. Po Galilei mirties gimė Newtonas. Isaac Newton savo veikalė „Principia philosophiae naturalis“ paskelbė mechanikos dėsnius. Gamtos dėsniai senesniais laikais daugiausia būdavo randami empyrinio keliu. Senesnių laikų mokslininkai, kurdami mokslą,

Apokaliptinis čidmiesčio gaisras

Nuotrauka R. Kisieliaus

daugiausia rėmėsi savo pirmatais. Laikas tarp pirmatako ir mokinių mokslo pasirodymo mūsų laikais pasidarė daug trumpesnis. Isaac Newton gimė savo pirmatako Galilei mirties metais. Tuo būdu tarp Galilei ir Isaac Newtono paskelbtų mokslo principų yra ištisos kartos atstumas. Šitas laiko atstumas dabar sumažėjo tik iki kelių metų arba net visai išnyko. Pirmataikai ir mokiniai dabar dirba beveik tuo pačiu laiku. Atskiri mokslininkai viduramžiais iškildavo iš žmonių masės. Mūsų laikais šitų švyturių beveik nėra. Galileo Galilei ir Isaac Newton yra senesnių laikų mokslo švyturiai. Mūsų laikų mokslų švyturiai sudaro tik dalį šviesos masės. Štai du pavyzdžiai iš naujesnių laikų: Wilhelm Conrad Roentgen ir Ernest Rutherford. Roentgenas ir Rutherfordas yra moderniosios fizikos pionieriai. Bet darbo metodai, santykiai su bendradarbiais ir asmenybės rodo didelį skirtumą.

Roentgenas — mokslininkas individualistas

Roentgenas, Wuerzburgo universiteto fizikos profesorius, 1895 metais, būdamas 50 metų amžiaus, paskelbė nepaprastą atradimą. Tik vienas Roentgenas dirbo Wuerzburgo universiteto fizikos kabinete. Be Roentgeno instituto raktą turėjo tik instituto tarnas. Wuerzburgo institutas tarp kitko turėjo didelę elektros iškrovimo vamzdžių rinkinį: Geissler, Hittorf, Crookes, Herz ir kt. Roentgenas dideliu preciziškumu pirmiausia atliko savo pirmatako

darbus. Tur būt atradimas įvyko „atsitiktinai“. Roentgenas 1895 metų lapkričio mėnesio 8 dieną šviesos ekrane „toli nuo iškrovimo“ vamzdžių pamatė šviesą dėmę. Patys elektros iškrovimo vamzdžiai buvo apdengti juodu, šviesą nepraleidžiančiu popieriu. Roentgenas šito atradimo aplinkybių niekada nesakė: jis buvo garsus tyliu žmogumi. Gal būt fotografinės plokštelės tamsėjimas ir žiedo šešėlis jam pakišo mintį. Bet Roentgenas tuoj suprato atradimų reikšmę.

Roentgenas po kurio laiko į fizikos kabinetą atsinešė lovą, dirbo dieną ir naktį. Bet niekam jis nesakė apie savo atradimą. Net žmona beveik nieko nepatyrė. Roentgenas labai vėliai grįždavo į namus ir, beveik nežodžio netaręs, sėdavo prie stalo. Po vakarienės vėl skubėdavo į fizikos kabinetą. Roentgenas, žmonos klausijamas, kas atsitiko, neatsakė, atradimą tyrė „iš visų pusių“. Po pusantro mėnesio, gruodžio mėnesio 28 dieną, Roentgenas paskelbė pirmą savo pranešimą: „Apie naują spindulių rūšį“.

Roentgenas yra tipingas mokslininkas individualistas. Tarp Roentgeno ir mūsų yra beveik 70 metų tarpas. Roentgeno istorija dabar yra jau negalimybė. Mokslininkų individualistų, be abejo, ir dabar yra. Bet mokslininkas individualistas be bendradarbių kolektyvo jau nemaniausia atliko savo pirmatako

dėlių atradimų galimybę nusi-leido į sunkiai prieinamas gelmes. Individas didelių gelmių pasiekti negali.

Rutherfordas — mokslininkas vadovas

Ernest Rutherford, anglų kil-mės atomfizikas, yra kitokio mokslininko pavyzdys. Tik 26 metais jis jaunesnis už Roentge-ną. Rutherfordas sukūrė atomi-nės fizikos pagrindus. Pir-miausia jis paskelbė radioakty-vių medžiagų irimo ir spindu-liavimo dėsnius. Rutherfordas gimė Naujojoje Zelandijoje, Ka-nados Montrelio universitetas Rutherfordą pakvietė profeso-riumi. Rutherfordas po kurio laiko gavo gabų mokinį Otto Hahn. Otto Hahn, Nobelio pre-mijos laureatas, yra didelis vo-kiečių atomfizikas. Rutherfordą vėliau pakvietė Manchesterio universitetas. Bet iš Manches-terio jis persikėlė į Cambridge universitetą. Rutherfordo asis-terentas Manchesterio universite-tas buvo Geiger. Tas pats Gei-geris vėliau buvo Tuebingeno ir Berlyno universitetų profeso-rius. Rutherfordas anais lai-kais paskelbė naują atomo struktūros modelį. Šitas mode-lis yra žinomas Rutherford - Bohr vardu. Geigeris apie Ru-therfordo mokslinį darbą šitaip sako: „Rutherfordas 1911 metų vieną dieną, turėdamas nuoti-ką, pasibeldė į mano kambarį ir pradėjo pasakoti: „Dabar aš žinau, kaip atrodo atomas. Su-prantu, kodėl vyksta alfa spin-dulių užlinkimas“. Rutherfordas savo atradimų neslėpė.

Pats Rutherfordas puikiai eksperimentavo. Bet fizikos ka-

binete visą laiką dirbo ištisa ei-lė bendradarbių. Tam tikra jų dalis talkininkavo tiesioginiai Rutherfordui. Kiti atliko sava-rankiškus eksperimentus. Bend-ro darbo išdava — didelis insti-tuto produktyvumas. Šitas pro-duktyvumas tęsėsi tris dešimtis metų. Rutherfordas vadovavo Cavendisho vardo laboratorijai. Bet žmonės jis rinkosi iš viso pasaulio. Kiekvienas jautė gar-bę būti instituto bendradarbiu. Cavendisho institutas šio šimt-mečio pradžioje pasidarė pasa-ulinis tyrimų centras. Bendra-darbių sutelkimas ir bendras darbas pasirodė realybė. Moksl-iškai ginčai tik pajvairindavo šio instituto gyvenimą. Bendradar-bių kadras, Rutherfordo vado-vaujamas, padėjo tvirtus šio šimtmečio gamtos mokslų pa-grindus. Institutas ištyrė radio-aktyvių spindulių prigimtį ir radioaktyvių medžiagų irimo dėsnius. Rutherfordo institutas paskelbė atomo sudėties mode-lį ir pirmą atomo suskaldymą. Roentgeno ir Rutherfordo me-todų palyginimas mums yra instruktivi problema. Roentge-nas — individualistas — pats

vienas sudarė fizikos instituto personalą. Asistentai prie bend-ro darbo neprieėjo. Asistentai nežinojo, kas dedasi institute.

Rutherfordas sukūrė visam pasauliui atvirą institutą. Bendradarbiai iš įvairių tautybių. Rutherfordas ir bendradarbiai kartu prie vieno stalo sprędė atominų tyrimų problemas. Di-delių gabumų žmonės, kaip vo-kiečių Geigeris, stengiasi patek-ti į Rutherfordo institutą. Roent-genas, tuo laiku buvęs net žy-mesnis fizikas už Rutherfordą, pasiliko vienišas ir nesu-kūrė mokyklos. Roentgenas ir Rutherfordas gyveno beveik tuo pačiu laiku ir abudu priklausė prie didžiųjų šio šimtmečio mokslininkų. Bet Roentgenas yra seno tipo mokslininkas. Ru-therfordas yra modernių laikų mokslininkas — vadovas.

Nesukubėjimas atradimų pa-skeičti mūsų laikais gali baig-tis staigmena. Atradimai eina po atradimų, ir neskubėjimas gali tapti atsilikimu. Mokslin-kas gali būti kitų pralenktas.

(Nukelta į 4 psl.)

Kai tikrovėje išeina visai kitaip

(Atkelta iš 1 psl.)

Simonov: „Ką reiškia „skirtingos“?“

Jonson: „Jų stilius toks senamadiškas. Tai savotiškas apdailintas Balzakas...“

Simonov: „Žinote, dėl to senamadiškumo klausimu galima ginčytis. Juk yra ir tendencijos padaryti savo asmenišką skonį aksiominiu. Pavyzdžiui, pasiklausykite prancūzų Naujojo Romano teoretikų. Pagal juos išeina, kad jie atstovauja vyraujančią srovę šiandienos literatūroje. Bet mes (sovietai) ne vieni priešinamės tai srovei“.

Jonson: „Šiandienos rašytojus galima aptart šitaip. Bendrai paėmus, jie pritaikė savo stilių prie techninių ir psichologinių pasikeitimų išoriniame pasaulyje. Taip galima apibūdinti „modernumą“. Stiliaus ir kalbos pasikeitimai atitinka pasikeitimus visuomenėje. Bet aš nerandu anei žymelės to pasikeitimo „modernumo“. Stiliaus ir kalbos pasikeitimai atitinka pasikeitimus visuomenėje. Bet aš nerandu anei žymelės to pasikeitimo „modernumo“.

Grass: „Ar jūs ne tą patį darot su Naujojo Romano

(kaip su Kafka) — grynai iš nežinojimo? Kadangi knygos nespausdinamos, jūs tegalit remtis pačiu terminu: Naujasis Romanas“.

Simonov: „Kai kurie dalykai buvo išspausdinti: Natalie Sarraute ir šiek tiek iš Robbe-Grillet. Aš skaičiau ištraukų iš Sarraute, ir aš turiu prisipažinti, kad jos man neatrodė labai įdomios“.

Jonson: „Skaityt ir įvertint reikia bemačius, nedelsiant. Tada nebus nei gandy, nei mitų“.

Grass: „Aš pats esu kritiškas kai nusiteikęs Naujojo Romano termino ir kai kurių jo romanistų atžvilgiu. Bet knyga reikia turėti savo rankoje“.

Simonov: „Yra ir knygų priešinų mūsų idėjoms, politiškai...“

Grass: „Ar Borisas Pasternakas įeina į šią grupę?“

Simonov: „Aš buvau Novy Mir redaktorius, kai Doktoras Živago buvo įleiktas. Aš atsiskaičiau išspausdinti tą knygą... Aš esu žurnalo redaktorius; aš esu komunistas; aš atstovauju tam

tikras pažiūras. Man atrodė, kad knygos autorius priėmė tik Vasario revoliuciją ir atmetė Spalio revoliuciją. Todėl aš atmečiau kūrinį...“

Grass: „Tad knygos neišspausdinimas priklausė nuo Jūsų nuosprendžio?“

Simonov: „Taip, žurnale Novy Mir... Nuosprendį padarė keturi: Konstantinas Fedinas, du kiti rašytojai, ir aš pats...“

Grass: „Bet... ar Pasternakas būtų galėjęs eiti pas kitą leidyką?“

Simonov: „Aišku, jis įteikė rankraštį kitiems leidykloms“.

Grass: „Ir jie visi atmetė rankraštį dėl panašių priežasčių?“

Simonov: „Aš nežinau, kad jie visi jį atmetė“.

Grass: „Nejaugi pas jus nepakankamai minties erdvumo tokioms knygoms išspausdinti? Imkim kad ir Balzako atvejį — jo laikmetyje jis buvo laikomas tikru reacionieriumi, bet jo knygos buvo spausdinamos, ir dar kaip!“

Simonov: „...Mano nuomone, Pasternakas yra iškilus poetas, bet prastas prozaikas“.

Grass: „...Man Doktoras Živago atrodė konservatyvus romanas, bet aukščiau vidurkio... Man Pasternako politinės laiky-senos klausimas buvo grynai antraeilis... Aš sugebėjau susi-daryti savo nuomones ir be Pas-ternako. Bet aš klausiu, ar bet kas turi teisę daryti klūčių kū-riniui, kurio autorius yra pagar-sėjęs kaip poetas, daug litera-tūriniai pasiekęs? Daryt klūčių grynai privačių sprendimų, ku-ris paskui patvirtinamas kolektyviai. Aš įtariu, kad valstybi-nės leidyklos sprendimas pavie-kė kitus leidykus“.

Simonov: „Tai įmanoma“.

Grass: „Todėl aš noriu ape-liuot, kad leidykloms būtų lei-džiama patiems apsispręst, ne-atsižvelgiant į kitų nuomones... Rašytojas turėtų turėti galimybę atrast antrą, trečią ir ket-virtą visai nepriklausomą foru-mą, kuriame jis galėtų išspaus-dinti savo kūrinį“.

Simonov: „Išivaizduokit, kad Jūs komunistas... ir Jūs para-sėt romaną, kuriame pareiškia-ma, jog Rytų Vokietijos Demo-kratinė Respublika turėtų būti

pripažinta... Ar Jums būtų lengva atrasti leidygą?“

Jonson: „Taip, aš parašiau novelę apie žmogų, kuris apla-n-go Rytų Vokietiją... ir pasisako už Rytų Vokietijos pripažinimą de facto. Aš tik tiek galiu pa-sakyti, kad mano leidygas (Va-karų Vokietijoje) bemačius tą novelę priėmė... Kaip Jūs ma-tot, mes tikrovėje neturim to-kių sunkumų“.

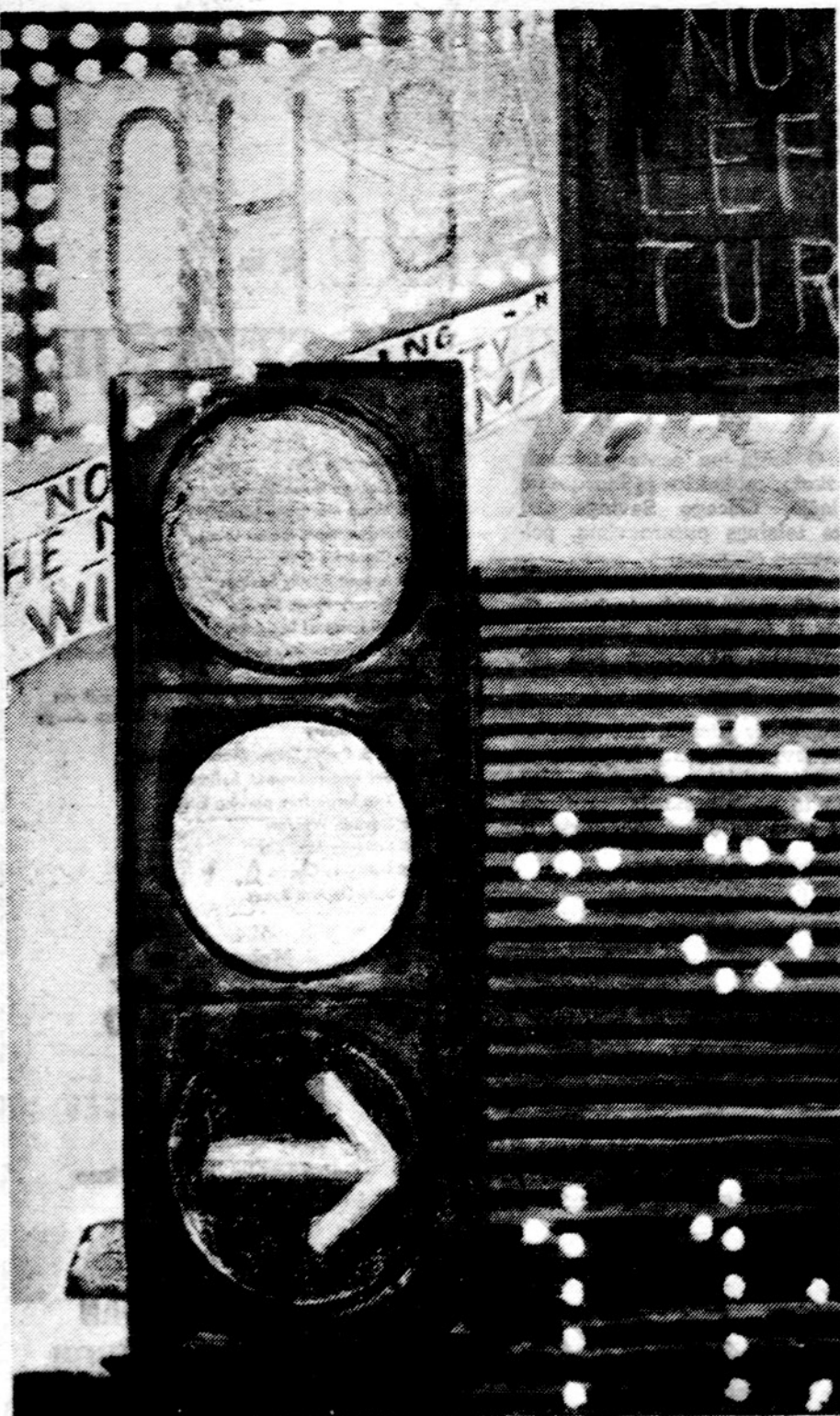
Simonov: „Aš manau, kad sunkumų vis tiek yra“.

Grass: „Taip, sunkumų yra, bet mes turim ir būdų, kaip juos apeiti. Aš galėčiau išvardinti dešimt leidygų, kurie nebūtų tos novelės spausdinę — bet aš taip pat galėčiau pristatyt dešimt, kurie būtų ją priėmę“.

Simonov: „Ar leidygai yra tik humanitariskai kapitalistai?“

Grass: „Kaip ten bebūtų, kul-tūriniam gyvenimui tuo tik pa-tarnaujama. Todėl aš ir siū-lau, kad leidyklos Sovietų Są-jungoje turėtų vėl tapti priva-čiomis“.

Simonov: „Tai dabar Jūs siū-lot, kad mes pasilaikytumėm savo socializmą, bet kad leidy-jai turėtų sudaryt kapitalistinį prietiltį?“

Birutė Bulotaitė

Stok, pagavok, suk.

INDIVIDAS IR KOLEKTYVAS GAMTOS MOKSLŲ KŪRIME

(Atkelta iš 3 psl.).

Milžiniški fizikų kolektyvai

Rutherfordo Fizikos Institutai yra visų modernių institutų prototipas. Modernūs šių laikų atominės fizikos institutai yra CERN prie Genevos, Sveicarijoje, Brookhaven ir Berkeley, JAV; ir Dubna prie Maskvos, Rusijoje. Šių institutų uždavinys yra pagrindinių atomo problemų tyrimas. Kiekvienas šių institutų yra milžiniškas fizikų kolektyvas. Europos CERN institutas turi daugiau kaip 2,000 mokslinio personalo. Darbo aprašymas nėra lengvas uždavinys. Instituto vadovybė yra išties komitetas. Kolektyvinis darbas negali suplaukti į vieno asmens rankas. Rutherfordas vienas vadovavo. Komitetą sudarė didelio intelektualinio pajėgumo žmonės. Pats komitetas sprendžia darbo programas. Kiekvienas instituto mokslininkas savo sumanymus turi referuoti komitete.

Prieš Antrą pasaulinį karą šios rūšies institutai sutelkavo ne daugiau kaip 50 žmonių. Šių laikų tokie institutai turi po du tūkstančius ir daugiau mokslinio personalo. Ankstyvesni institutai mokslinę ir organizacinę vadovybę pavesdavo vienas asmeniui. Dabar instituto vadovybė sudaro mokslininkų gremius. Mokslų apimtis išsiplėtė.

Atominių tyrimai privertė statyti komplikuoatą aparatūrą. Tai išaukė technikos išsivystymą. Atominių greitintuvų aptarnavimą gali atlikti tik didelis mokyto personalo skaičius. Eksperimentai didelėmis mašinomis negali būti daromi vieno mokslininko. Didelės mašinos pastatymui reikia daug mokslininkų ir inžinierių. Tuo būdu prie didelių mašinų automatiškai susidarė didelis mokslininkų ir technikų kolektyvas. Šitas kolektyvas dirba prie vienos didelės problemos. Darbo išdavos yra viso kolektyvo nuopelnas. Bet išdavos pasirodė kartais tik po kelerių metų. Darbo rezultatai dalinasi ne atskiri mokslininkai, bet atskiri institutai ir net kontinentai.

Instituto mokslininkai tarpusavyje gali ginčytis dėl pačių tyrimų tikslo. Tikslas, be abejo, yra tolimas ir paskendęs miglose. Tik geri mokslininkai pramato šio tikslo ryškesnius kontūrus. Bet eiti prie tikslo dažniausiai nusprenžia mokslininkų gremius. Tikslas įgy-

vendinimas reikalauja daugelio žmonių, daug aparatų ir pinigų. Konkvestatorių laikai, kada grupė žmonių galėjo užkariauti visą karalystę, seniai pasibaigė. Vienas asmuo dabar negali įveikti nė gamtos mokslų karalystės. Prie atomų turi dirbti gausūs mokslininkų štabas. Dideli tyrimų centrai tai patvirtina. Modernus institutas yra smegenų sukoncentravimas. Atskiras genijus be bendradarbių pagalbos nedaug ką gali padaryti. Dides gamtos mokslų idėjas gali įgyvendinti tik kolektyvas. Tik kolektyvas gali užtikrinti jaunų žmonių išsilimo galimybes. Tarp kolektyvų, be abejo, gali atsirasti ir nesklaidumų. Bet tai yra žmoniška. Ne visada galima apsieiti be ginčų. Klausimo aiškumas ne iš karto pasirodo. Didelės mokslinės institucijos, be abejo, sutinka kritika. Tam tikra mokslininkų dalis turi didesnę palinkimą prie individualinio darbo. Roentgenas kolektyviniame darbe, gal būt, niekada nebūtų atradęs spindulių. Šito atradimo iš anksto aptarti negalima. Nė vienas argumentas iš anksto nesako apie Roentgeno spindulių buvimą gamtoje. Kolektyvas negali leisti į visai tamsią tyrimų sritį. Roentgeno spinduliai prieš atradimą kaip tik sudarė tamsią tyrimų sritį.

Kolektyviniai institutų rezultatai pasiekia viešumą kaip anoniminiai. Mokslo garbė tenka visam institutui. Duomenys skelbiami instituto vardu. Pavadas ir garbės troškimas atkrinta. Viešuma žino tik vadovaujamą instituto galvas. Institute daugiausia dirba tik mokslo problemomis susidomėję mokslininkai. Šitie mokslininkai nesitiki gauti Nobelio premijų. Bet jie yra patys vertingiausi instituto bendradarbiai.

Mokslinė institutų olimpiada

Negirdėta gamtos mokslų ekspansija veda prie tyrimų struktūros revoliucijos. Galima tik spėti, kur šita revoliucija nueis. Didelis palinkimas yra į didelių institutų kūrimą. Mokslas darosi bendruomeninio darbo išdava. Mokslininkai individualistai vis daugiau ir daugiau įsijungia į kolektyvinį darbą.

Prieš trisdešimt metų atominei fizikai kultūriname pasaulyje sudarė nedidelį mokslininkų skaičių. Pasaulinis atominių kongresas sutilpdavo mažoje salėje. Šiuo laiku tik vieno insti-

Algirdas Trinkūnas

Prieš užlanką pakylant

tuto fizikai nesutelpa į vieną salę. Be abejo, ir mažieji institutai turi savo egzistencijos pagrindą. Kiekvienas atomofizikas dar daugiau ieško institutui garbės. Individualinė garbė darosi beveik nepasiekiamas. Atradimai nusišleido į dideles gilumas, kurių negali pasiekti individualūs mokslininkai. Kiekvienas institutas bet kuriais metais stengiasi atlikti geriausius eksperimentus ir tuo būdu pagarsėti. Šiais laikais vyksta tikra mokslinė olimpiada. Didžiuliai institutai neturi paslapčių. Moksliniai ginčai yra instituto mokslinio darbo variklis. Kontaktą tarp mokslininkų palaiko žurnalai ir suvažiavimai. Tik pasikalbėjimais galima prieiti prie bendros nuomonės.

Nepatogumai ir tarpusavio kontaktai

Grupinis darbas, žinoma, turi tam tikrų nepatogumų: ne visi grupės dalyviai iš karto supranta eksperimento idėją. Mokslo debatai, be abejo, yra reikalingi. Bet mokslo vadovai pačią idėją turi išsiaiškinę. Moksliniai argumentai yra atremiami tik moksliniais argumentais: ginčai yra mokslinių idėjų kėlimas. Gyva tyrimų instituto dvasia yra mokslinių ginčų išdava. Šiuo laiku, kada mokslinės literatūros gausmas paskandina mokslinę informaciją, tarpusavio mokslininkų kontaktas yra nepaprasto svarbumo. Tik betarpiam mokslininkų susitikime gali vykti mokslinių žinių sintetinimas. Atskiras žmogus šiandien sunkiai pajėgia

ištudijuoti savo srities literatūrą. Betarpiis mokslininkų kontaktas yra susijungimo palengvinimas.

Tačiau neapsieinama be teoretikų

Bet modernus mokslų kūrimas negali apsieiti be teoretikų. Teoretikų klausimas gamtos moksluose iškilęs šio šimtmečio pirmaisiais metais. Pirmasis Berlyno universiteto fizikas teoretikas buvo Max Planck. Teoretinė fizika dabar yra dėstoma kiekviename didesniame universitete. Greta fizikos ir kiti gamtos mokslai turi teoretinius kursus. Atominė fizika be teoretinių žinių visai negali apsieiti. Žymiausi didžiųjų atominės fizikos institutų teoretikai yra Oppenheimer (Los Alamos, USA), prisidėję prie atominės bombos išvystymo, Fermi, pirmo branduolinio reaktoriaus Chicagoje išvystymo bendradarbis, Weisskopf — generalinis CERN direktorius. Ankstyvesnė fizika iš eksperimentinių duomenų kūrė teoriją. Dabar vyksta atvirkščias procesas: teorija pramato eksperimentų kelią. Kitaip pasakius, eksperimentai tik patvirtina teoriją. Žinoma, tai nereiškia, kad gamtos mokslai surado vieną bendrą teoriją, kurią reikia tik patikrinti. Kiekvienas eksperimentas, kuris kaštuoja milijonus dolerių, turi būti iš karto gerai pergalvotas. Prie eksperimento įvykdymo yra pririšama tūkstančiai žmonių. Tarp eksperimento ir teorijos yra simbiozė, kitaip pasa-

kius, abipusiai naudingas tarpusavio sutarimas.

Mokslas yra mokslininkų gyvenimo malonumas ir druska. Mokslininkas nėra valdininkas. Mokslas yra gyvenimo džiaugsmas. Mokslininkas dabar yra modernus nežinomas kareivis.

Mokslų bendradarbiavimas ir bendras linkimas

Fizika eina kolektyvinio darbo keliais. Kiti gamtos mokslai, kaip biologija ir chemija, turi tą patį palinkimą. Tik didelės gėmės turi gamtos mokslo paslapčių. Bet atskiras mokslininkas šių gelmių pasiekti negali. Tai gali būti prieinama tik mokslininkų kolektyvui. Tyrimo darbas ir uždavinys turi būti išdalintas tarp mokslininkų. Biologija ir chemija turi daug susilietimo taškų. Tarp šių mokslų turi būti bendradarbiavimas. Vėžys yra sunki biologinė problema. Bet šita problema gali išspręsti tik biologų, chemikų ir kt. kolektyvas. Atskiras mokslininkas negali įveikti visą problemos plotumą. Vėžio nugalėjimas bus taipgi kolektyvinis pastangų išdava. Vėžio problemos komplikuoatumas ir paslaptingumas lig šiol pranešė ne tik individui, bet ir kolektyvo pastangas. Didelis darbas ir daug sunkių pastangų dar yra prieš akis. Ši problema bus įveikta tik po didelio chemikų ir biologų pasirengimo.

Bet gamtos mokslų istorija ant kiekvieno posūkio turi stambių asmenybių. Tik vis dėlto prie šių asmenybių išsilimo daug prisidėjo vieni ar kiti bendradarbiai. Šių dienų gamtos mokslai neina prie mokslininkų suniveljavimas. Atskiras nis tyrimų darbas nėra moksli-

KEN & PETE'S Thin and Crisp PIZZA

Fast Service — 6 Delivery Men
Delivery for Parties very prompt
Call us anytime.
Tel. GI 8-5020
6802 W. 111th St., WORTH, ILL.
Other location at
9919 W. 143rd Pl., Orland Park

ninkų suniveljavimas. Atskiras žvejys negali ištraukti žuvies iš okeano gelmių. Gamtos mokslų gelmių taipgi negali pasiekti atskiras mokslininkas. Tik problemos pasidalinimas veda prie laimėjimo.

Geriau švelnumu daryti atgailojančius, kaip griežtumu — veidmainius.

— Sv. Pranciškus Salezietis

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

TAIPGI MAISTO PRODUKTAI

Licenzijuota Lietuvių įmonė registruota U.S. Depart. of Justice

COSMOS PARCELS EXPR. CO.

MARQUETTE GIFT PAR. SER.

2608 ir 2439 W. 69 St., Chic., Ill.

WA 5-2737

3212 So. Halsted St., Chic., Ill.

CA 5-1864

DIDELIS IŠPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos kainavo \$18, dabar tik \$14, 100% viln. medžiagos kainavo \$14, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams \$22.50. Naujietai! Suknelės medžiagos — metalinis žibantis nylonas, kartu su pamušalu!

Vedėjai Edv. ir Vyt. Zukauskai

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnims.

"Geresnė ir pigesnė alyva"

Tel. HEMlock 4-6264

PETER STIRBIS

6741 So. Maplewood Ave

Chicago, Ill. 60629

Dabar laikas siusti
savo artimiesiems dovanas

VELYKOMS

ir tik per

CENTRAL PARCEL
SERVICE, Inc.

Centrinė įstaiga:

220 South State

PRIE ISTORINIŲ ŠALTINIŲ GELMĖS

Žinią apie dr. J. Deveikės mirtį perskaičius

J. DAINAUSKAS

Dr. J. Deveikė - Navakienė buvo didelė mokslininkė lietuvių moterų tarpe, o istorikų tarpe iki šiol tai buvo vienintelė tokio masto, patirties ir erudicijos. Čia sunkiausia rašyti tą mažą žodelį buvo. Negailestinga mirtis vasario mėn. 26 d. Paryžiuje nutraukė josios darbus, neleidė jai sulaukti Lietuvos išlaisvinimo, o ji labiausiai svajojo grįžti į laisvą atgavusį kraštą ir ten pasidalinti su jaunimu savais atradimais, laimėjais Lietuvos praeities tyrinėjimo srityje. Nelengva yra patikėti, jog ji jau išėjo iš gyvųjų tarpo, sulaukusi 58 m. amžiaus.

universitete 1948 m. gavo teisės istorijos doktoratą, parengdama tezė "Apie tariamą 1387. II. 20 d. Lietuvos valdovo privilegiją". Savo erudicija ir tezių suformulavimais sudomino Paryžiaus universiteto profesorius, ir daktarė buvo pakviesta bendradarbiauti Mokslinių tyrinėjimų centre, kuriam paruošė prancūzišką III-jo Lietuvos Statuto teksto vertimą, o po to tokį pat caro Aleksiejaus Uloženije vertimą, nes didelė to rusų kodekso dalis buvo paimta tiesiog iš mūsų Statuto.

Lietuviškųjų temų nešėja
ir tarptautinius forumus

Nuo Kauno iki doktorato
Paryžiuje

Dr. J. Deveikė - Navakienė, gavusi 1932 m. Vytauto Didžiojo universitete istorijos ir teisės mokslų diplomus, tada tik te pradėjo rimtai gilintis į Lietuvos istorijos šaltinių tyrinėjimą. Dar studentaudama, ji įniko pas prof. J. Lappo nagrinėti Lietuvos Statuto tekstą. Tai buvo metai, kada prof. J. Lappo rengė savo didžiulį veikalą apie 1588 metų (III-ji) Lietuvos Statutą. Nusprendusi gilintis į Lietuvos istorijos šaltinių tyrinėjimą, dr. Deveikė 1932-33 m. garsioje Paryžiaus Ecole des Chartes studijavo senų dokumentų bei diplomų tyrinėjimo mokslus. 1935-39 m. rinko Prancūzijoje, Čekoslovakijoje ir Lenkijoje dokumentus, liečiančius Lietuvos istoriją ir Prahos universitete studijavo medievistiką - viduramžių istoriją ir jos pagalbinis mokslus. Visos tos studijos rišosi su darbais, rengiantis profesūrai. Lyg darydama įžangą į tą kelį, 1941-44 m. ji dėstė Lietuvos istoriją Kauno mokytojų seminarijoje. 1940 m. kovo mėn. ji paskelbė "Lietuvos Aids" savo pirmą, kiek didesnę straipsnį apie Lietuvos Statutą. 1944 m. pasitraukė į Vakarus, nuo 1944 m. galo pastoviai apsigyvendama Paryžiuje, kur tenyksišiam

Nuo to laiko metai po metų ji vis dalyvaudavo tarptautiniuose kongresuose, skaitydama juose mokslinius pranešimus, aiškinančius tą ar kitą Lietuvos istorijos klausimą. Jos parengtų pranešimų, paskaitų tik maža dalis tebuvo paskelbta. "Slavonic Review" 1953-54 buvo paskelbtos studijos "Diarchija", "Paskutinio atsivertimo Europoje teisinis aspektas". Po to sekė (daugiausia prancūzų kalba) istorijos ir teisės istorijos leidiniuose) "Svetimšalių teisės XIV-XV Lietuvoje", "Moters padėtis L. Statute", "Tariamasis Kriavo aktas" (kur dr. Deveikė įrodinėjo, kad tame akte esama išsireikšimų, kurie autentiškiems XIV a. dokumentams nėra žinomi), "Taikos idėjos vykdymas XVI a. Didž. Liet. Kunigaikštystės veikloje", "Nuosavybės sąvoka Rytų Europos kodeksuose" (pirmon eilėn Lietuvos Statute). Į Tarptautinį religijų kongresą Japonijoje 1959 m. pasiuntė savo paskaitą apie "Lietuvos krikšto reikšmę dabartinėje Europoje, o Tarptautiniame religijų istorijos kongrese Marburge (Vokietijoje) 1960 m. skaitė apie "Sąmelnybės liekanas, pastebimas Lietuvos Statuto tekste". Tai tik maža dalis josios studijų, paskaitų, rašinių.

Greta viso to, kruopščiai be-

A. a. istorikė Jonė Deveikė - Navakienė

AISČIAI LIKIMINĖJE KRYŽKELEJE

Vyt. Alanto paskaita Detroite

Vasario 21 d. Tarptautinio instituto salėje, Detroite, Lietuvos kultūros klubas suruošė viešą paskaitą tema: "Aisčiai likiminėje kryžkelėje".

Paskaita savo turiningumu ir įdomumu pagavo klausytojus. Tokį vertingą istorinės paskaitos pristatymą turėjo išgirsti bent pora šimtų Detroito lietuvių. Deja, toli gražu jų tiek nesusirinko.

Temos naudingumas ir įdomumas verčia mus pagalvoti, kaip tokias paskaitas galima būtų

paskleisti plačiau. Manysčiau, kad šią paskaitą būtų pravartu paskelbti ir periodinėje spaudoje.

Prelegentas, apžvelgęs giliai ir tolimai aisčių praeitį, priėjo liūdno išvados: "Mes, paskutiniai aisčiai, t. y. lietuviai ir latviai, esame atsidūrę likiminėje kryžkelėje. Praėjusieji amžiai, lygiai ir naujieji laikai, diktuoja būtinybę ieškoti bendro kelio, bendros federatyvinės valstybės su latviais ir estais. Amžių tėkmėje aisčiai turėjo milžiniškų nuostolių žemėms ir žmonėms, ir šiandien tas pražūtingas mažėjimo procesas vyksta toliau. Istorijos ratas sukasi nepalankia mums linkme. Reikia tą kryptį keisti. O tai galime tik mes ir latviai bendromis jėgomis padaryti. Prūsai ir jotvingiai iš savo didvyriškų kapų rodo kurlink turinti paskutinieji aisčiai, o su jais drauge ir estai. Juk savo laikui ir karalius Mindaugas svajojo visus aisčius apjungti vienoje valstybėje".

Prelegentas paskaitos pabaigoje nurodė, kuriais keliais aisčių palikuonys turėtų eiti, būtent:

1. Siekti Pabaltijo tautų apjungimo į vieną politinį vienetą - Pabaltijo Jungtines Tautas, Pabaltijo Tautų Federaciją ar kaip kitaip mes tą tautų junginį pavadintume;

2. Jei prie tos federacijos dėl vieno ar kitų priežasčių nesidėtų estai, politinio apsiungimo turi siekti Lietuva ir Latvija, nes tai yra abiejų brolių tautų išlikimo problema ir garantija;

3. Per ilgus amžius visos trys Pabaltijo tautos yra parodžiusios didelį subrendimą ir atsparumą, išsaugodamos savo tautines vertybes svetimų priespaudoje, lygiai kaip ir per savo nepriklausomo gyvenimo metus jos pademonstravo aukštą politinį, kultūrinį bei tautinį subrendimą, tuo sudarydamos rimtą pagrindą prielaidai, kad, apsiungusios į vieną politinį kūną, šios tautos būtų ne tik žymiai pajėgesnės sėkmingiau ginti savo egzistenciją, bet ir susidarytų palankesnės sąlygos savo kultūriniam bei tautiniam plėtojimuisi, be to, net kariniu požiūriu būtų galingesnės ir piktiems kaimynams ir šia prasme būtų sunkiau įkandamos.

4. Tautiška ir kultūriškai mes gal ir galime toliau turėti savo atskiras istorijas, bet politškai Estijos, Latvijos ir Lietuvos istorija po ilgų klaidiojimų bei išsiskyrimų turi, pagaliau, subgti į vieną tėkmę. Naujoje bendroje valstybėje mes visais atžvilgiais pasijustumė saugesni ir ramiau galėtume pasitikti vienokius ar kitokius įvykius.

Tačiau reikia pasakyti, kad Vyt. Alantas iškėlė ne naujas mintis ir ne naujus politinius samprotavimus. Visu tuo jau praeityje siejosi daugelis lietuvių (kun. dr. A. Jusaitis, kun. A. Milukas (1914), dr. J. Šliupas, O. V. Milašius ir kt.). Tik latvių vis dažnu atveju buvo galvojama, lyg geriau išnykti nuo žemės veido, negu sudaryti bendrą Lietuvos - Latvijos - Estijos valstybę. Ir šiuo metu, kada mūsų tautos kruvinoje okupanto vergijoje naikamos, latviai nei spaudoje, nei susirinkimuose nebando pagalvoti apie aisčių apsiungimą lygiomis teisėmis ir lygiomis pareigomis.

Atrado, turėtume šiuo klausimu bent kartą su jais atvirai pakalbėti. Juk esame kraujo broliai ir sesės, nežiūrint, kad vieni įsigijome daugiau vokiškos, kiti gal kitokios kultūros bruožų. Ateityje viskas bendroje valstybėje išsilygintų, vieni kitus daugiau pažintume, o mokykla jaunimą taip paruoštų, kad išnyktų antagonizmas, panašiai, kaip išnyko bet kokie skirtinimai tarp aukštųjų ir žemųjų. Tokiam nuosprendžiui laikas, gal būt, nejauciama artėja. Ar esame jam pasiruošę?

V. Mingėla

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT - MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galite savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių įvairių užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokate siūti, mes jums jas pagaminisim.

PIRKSIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilninių, šilko, nylonų, taffetų, aksomo, anglisčių medžiagų paltais ir kostiumams siūtimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atidara kasdien ir sek. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę.
Jefferson St., Chernin's alkštėje.

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 S. HALSTED ST. Tel.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS
ORO VESINTUVAI - AIR CONDITIONING

4 1/2 %

INSURED

5 %

current dividend
4 1/2 % DIVIDENDU MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2 % dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po 1/2 % už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. - 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta: Ketvirtad. 9 v. r. - 8 v. v.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

MARCH - KOVO 4, 5, 6 D. D

BISQUIT COGNAC POPULAR PRICE

CHANTRE V.X.O.P. IMPORTED GERMAN

BRANDY Fifth \$4.89

MOUQUIN IMPORTED 10 year old

BRANDY Fifth \$3.79

GEAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P. Fifth \$4.89

RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED

Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.29

BANDOR IMPORTED MIDUS WINE Fifth \$1.79

GERMAN 1962 & 1963 VINTAGE

Liebraumilch, Schwartz Katz,

Moselblumchen Fifth .98c

IMPORTED DANISH CHERRY

or BLACKBERRY WINE Fifth \$1.59

CHERRY HEERING LIQUEUR Fifth \$5.98

MILLER HIGH LIFE BEER

12-12 oz. Cans \$1.89

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident call)
G R 6 - 7 7 7 24 hour towing service
Karoerijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir
smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas - MIKAS CESAS

Taupykite

MIDLAND SAVINGS

MES MOKAME
4 1/2 %
ANT VISŲ
SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų
sąžiningai patarnaujame
lietuviams.

Kiekvieną
sąskaitą
ligi
\$10,000
apdrausta
Federalės
valdžios
agentūroje

August Saldukas,
Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

SIUNTINIAI - DOVANOS Į SSSR PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(Licensed by Vnesheposyltorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York - Tel. IN 7-5522

DĖMESIO

DĖMESIO

Pranešame, kad pagal naują susitarimą tarp Vnesheposyltorg, Maskvoje ir Package Express jau dabar galite siųsti savo giminiams ir draugams siuntinius į SSSR, jie nieko mokėti primokėti gaudami įvairiausių produktų siuntinių-dovanas, kurie bus sudaryti iš SSSR gamintų pirmos rūšies produktų.

Čia nurodytos kainos yra VISOS IŠLAIDOS produktams parinkti ir jems nusijūti į bet kurią SSSR dalį.

Užsakyti siuntinius sudaromi Maskvoje, Odesoje ir Rygoje.

Siuntiniai bus įteikti gavėjui po 10-20 dienų užsakymui atėjus į Maskvą.

Siuntiniam galima užsakyti ir delikatesus, tarp jų - juodąją ir baltąją kavą, konservus, šprotus, saldinius ir kitus.

Siuntėjas gali siųsti dovaninių siuntinių kiek nori. Yra ir paruošti, standartiniai siuntiniai, arba galite pasirinkti produktus patys iš katalogo.

Firma atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos po pietų.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
COHUES, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA
ALBANY, N. Y.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRAMCK, MICH.

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
904 BLEECKER STREET
13 SARGENT STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TIGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 80 VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 WILLMORE AVENUE
11601 JOSH CAMPBELL AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 South Avenue
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOSH CAMPBELL AVENUE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-8320
RE 2-7478
FE 7-2727
PO 9-4507
RE 5-0415
BA 5-4210
DU 5-6550
RU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 5-0298
CH 7-5164
RE 5-6366
GR 5-9746
PR 1-0686
TO 9-3950

REIKALAUKITE MŪSŲ NAUJŲ KATALOGŲ SOVIETINIAMS PRODUKTAMS

Dovanų pristatymas ir apsauga garantuojama.

PALŪZO DAR VIENAS
STULPAS...

Inž. Vytauto Pavilčiaus netekus

K. KAUNAS

Ne audra išrovė, ne prieša sunaikino, bet Amžinybė visai netikėtai š. m. vasario 25 d. pasisaukė žinomą visuomenės veikėją ir kultūrininką a. a. dipl. elektrotechnikos inžinierių Vytautą Pavilčių, kuris iš tremties Vokietijoje atvyko su šeima į Chicago ir čia praleido pastaruosius metus, dirbdamas savo srityje, o visas laisvas valandas skirdamas lietuvių kultūrinei ir visuomeninei veiklai.

Lietuviai inžinieriai jo gedi, kaip Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga, Chicago skyriaus (pirmojo šios organizacijos branduolio) aktyvaus nario - steigėjo; jų organas "Technikos Žodis" gedi nuolatinio redakcinės kolegijos nario ir pastarųjų metų tos kolegijos pirmininko. Skautams remti d-ją nario - steigėjo ir daugiau dešimties metų pagrindinio jų veiklos darbininko; idėjos draugai gedi brangaus, tauraus bičiulio; jo žmonai ir dviem dukroms tai tragiškas įvykis, nė vienas nespėjęs su juo net atsivieškinti, nes velionis staiga mirė širdies priepuolio pakirstas, vos grįžęs iš darbo.

Giliai pozityvus lietuviško darbo vagą išvarė a. a. V. Pavilčius. Todėl verta su jo gyvenimu ir darbais mums, o ypač jaunajai kartai, kurią velionis taip mėgo, susipažinti.

Veikli jaunystė

V. Pavilčius gimė 1904. X. 17, Šuklių k., Žaliosios vls., Vilkauskio apskr. 1923 m. baigė Mariampolės realinę gimnaziją, 1936 VDU technikos fak. elektromechanikos skyrių. Iš Liet. Enciklopedijos sužinojo, kad jis buvo "Aušrinės" redakcijos narys ir administratorius, kad jis ruošė vaidinimus bei paskaitas kaime - taigi, nuo jaunulio dienų pradėjo tą pozityvų kultūrinį darbą, tokį reikšmingą tik ką atgimusiai tautai ir valstybei.

Būdamas studentu, dalyvauja Studentų techninių dr-jos, Studentų susisiekimo dr-jos ir studentų aušriniečių veikloje. Tėka pastebėti, kad vėliau aušriniečių veiklai sulėtėjus, daugelis jų, baigę mokslus, pasisėmė savo profesiniam darbui, o politiniame gyvenime dažniausiai liejosi į valstiečių liaudininkų eiles. Panašus šia prasme me buvo ir V. Pavilčiaus kelias. Baigęs universitetą, jis tampa elektrotechnikos specialistu, ir iškart apkraunamas įvairių tarnybų pareigomis.

Jaunimo veiklos talkininkas

Tremtyje inž. V. Pavilčius jau nesireiškia jokioje politinėje akcijoje, nors jos nesmerkia. Visas jėgas dabar jis skiria kultūriniam darbui. Augsburgė, Vokietijoje, pirmąsias pokario metais jis lietuvių stovykloms švietimo vadovas, o atvykęs į Chicago, jis tampa vienas lietuvių inžinierių organizacijos steigėjų.

Augindamas ir leidamas mokslus savo jaunutes dukras, V. Pavilčius jaučia pareigą jas išaukšti susipratimais lietuviškais. Todėl jis čia ypač ima reikštis kaip skautų veiklos rėmėjas. Joka praktiškas jų veiklos paruošimo darbas, jokia stovykla, jokia Kaziuko mugė be jo tautos neapsieina. Kur jaunosioms skautėms reikalingas transportas, ar bet kokia pagalba, V. Pavilčius visada pasirodęs joms padėti. Taip jis čia užsitarnauja net "tėvų tėvų" titulą. Šiandieną daugelis buvusių jaunulių skautų jau pačios yra motinos ir yra veikiamos šviesaus velionio pavyzdžio, perduodant pavergtos Tė-

vynės meilę naujoms lietuviškoms atžaloms.

Pagrindinis "Technikos Žodžio" ramstis

Kaip sąmoningas lietuvis ir savo srities specialistas V. Pavilčius suprato, koks nepaprastai svarbus yra lietuviškojo technikos žurnalo leidimas vi-

stutinka perimti žurnalo administraciją. Pasiseka išbūti iš finansinės krizės. Toliau visa energija jis ieško žurnalui naujų plunksnos talkininkų. Visas jo dėmesys krypstą į mokslus JAV-bėse taigusius jaunuosius, čia įgyjančius mokslo doktoratus, kviečiant juos pasisakyti "Technikos Žodyje". Daugelis jaunulių tą V. Pavilčiaus kvietimą priima, mus net nustebindami gryna lietuvių kalba ir aiškiu mokslišku stiliumi. Žinoma, anie yra lietuvių studentų organizacijų veteranai. Kitiems, negalintiems raštu laisvai išsireikšti gimtąja kalba, talkina rašto galutiniam apipavidalinimui pati redakcija.

Štai kodėl yra skaudu lietu-

A. a. inž. Vytautas Pavilčius su savo profesijos kolegu tarpe. 1961 metų ALIAS Chicago sk. techn. spaudos sekcijos vadovybė: pirmoje eilėje iš kairės ir dešinės K. Bertulis - ALIAS c.v. atstovas, prof. S. Dirmantas - PLIAS c.v. atst., B. Lukšaitis - ALIAS Chicago sk. v-bos atst., G. J. Lazauskas - sekcijos vadovas; antroje eilėje iš k. ir deš. J. Slabokas - "Technikos Žodžio" techn. red., K. Paukštys - "T. Ž." administratorius, D. Šatas - sekr., vadovo pav. K. Kaunas ir Vytautas Pavilčius.

same pasaulyje pasklidusiems lietuviams inžinieriams apjungti. Šio žurnalo reikšmė ypač jaučia toliau nuo lietuviškų centrų gyvenančių inžinierių, nes tik jame randa organizacinės veiklos žinių, profesinės informacijos iš laisvojo pasaulio ir pavergtos Lietuvos, jaučia jo puslapius skatinimą nepulti į pesimizmą, o išlaikyti rezistencijos dvasią. Tad V. Pavilčius visą širdimi ir dalyvauja "Technikos Žodžio" redakcinėje kolegijoje, o reikalams sušlubavus, jis nesvyruodamas apsikrauna net redakcinės kolegijos pirmininko pareigomis, gerai žinodamas, kad tai bus begaliniai sunkus darbas. Čia pasireiškia tikras V. Pavilčiaus organizacinis talentas: jam pavyksta rasti apsiečiai naujų talkininkų, kurie

viškai visuomenei, kad V. Pavilčiaus darbas taip staiga nutruko, kad kito tokio darbininko jo vieton bus sunku ir bevarsti. Paminėtinas dar jo nuolatinis bendradarbiavimas Lietuvių Enciklopedijoje, kur jis rašė elektrotechnikos auto transporto klausimais.

V. Pavilčiaus pėdomis

Linkėtina, kad V. Pavilčiaus gyvenimo ir darbų pavyzdys šviesių jaunajai lietuvių kartai, kurią velionis taip mylėjo ir taip ją pasitiekė. Linkėtina, kad ir jaunoji karta įsisąmonintų, jog niekas iš svetimųjų mūsų tautai laisvės nepasitiekė ir

MARQUETTE PHOTO
SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidėdant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. FE 6-8998

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORPORATION

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelį metų patirtį siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuos skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visose mūsų skyriuose yra gausus aukštųjų rūšių prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK, N. Y. - 39 - 2nd Avenue AL 4-5456
- BROOKLYN, N. Y. - 370 Union Avenue EV 4-4852
- DETROIT, Mich. - 600 Congress Ave. DI 5-6808
- ATHOL, Mass. - 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. - 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, MASS. - 327 W. Broadway Tel. 268-0068
- BUFFALO 6, N. Y. - 332 Fillmore Avenue DI 6-2074
- CHICAGO 22, Ill. - 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. - 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio - 804 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. - 7390 Michigan Avenue VI 1-5353
- YOUNGSTOWN 3, Ohio - 21 First Avenue RI 6-1446
- GRAND RAPIDS, Mich. - 636-38 Bridge St. N. W. GT 8-2254
- HAMTRAMCK, Mich. - 11233 Jos. Campus GL 7-1575
- HARTFORD, Conn. - 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030 ir 246-0215
- IRVINGTON 11, N. J. - 762 Springfield Ave. EN 2-4685
- NEW HAVEN, Conn. - 509 Congress Ave. LO 2-1446
- LOS ANGELES 22, Calif. - 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. - 128 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. - 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- PITTSBURGH 3, Pa. - 1307 E. Carson Street HI 6-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. - 2074 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. - 6 John Street PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. - 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. - 555 Nepperhan Ave. GR 6-2781

NAUJI LEIDINIAI

LIETUVIŲ DIENOS, 1965

m., sausio mėn., nr. 1. Naujų metų pirmasis žurnalo numeris įvairūs raštai ir iliustracijos. Sąsiuvinis pradėdamas prof. J. Ereto žodžiu "Sąlygos išlikti ištikimais tautai". Tų sąlygų profesorius nurodo tris: tautiškumą, kūrybingumą ir vieningumą. Įdomus puslapis "Mintys naujuosius metus sutinkant", kuriame duodami anketiniai atsakymai poeto, politiko, teisininko ir diplomato. Iš jų ten ypač vaizdas ir labiau mūsų praėjusių ir dabarties kultūrinę situaciją užgriebęs atsakymas yra poeto Jono Aisčio. Neiškenčiame bent dalies jo čia nepačiatavę: "Jei būčiau turtingas, tai pasisamdyčiau žmogų, kuris už mane rašytų, o aš tik skaitytų. Deja, nei aš, nei mano tautiečiai, nei mano tauta, mes visi neturtingi ir skurdžiai. O jei kas kiek prisieikia, tai neprasisieikia tiek, kad galėtų išbūti iš dvasinio skurdo. Ir tai ne šių ar pernykščių metų negandas. Tai sena, sena, kaip pati lietuvių tauta, problema. Visai neseniai sužinojau, kad mūsų kunigaikščių, vyskupų ir didikų dvaruose nebuvo nei vieno pirmos eilės meistrų paveikslų...

nepadovanos, kad laisvė tėra tik iškovojoama. Gi niekas kitas, o tik jaunoji karta tą kovą gali tęsti, savo visuomenine, kultūrine ir profesine veikla talkindama visos tautos laisvės kovai ir laisvo pasaulio pastangoms visiems laikams atsikratyti prie spauda ir žmogaus nužmoginimu.

O kad mane ir mano informatorių į miltus sumaltų meno istorikas Reklaitis. Bet, anot mūsų politikų, nusiminti nėra rimto pagrindo. Juk buvo laikai, kai apie Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę negalvojo ir nesapnavo niekas. Paskui ta didelė mintis kilo vieno Daukanto gaivoje, bet jis gyveno, galvojo ir mirė vienas. O šiandien ta mintim gyvena didesnė mūsų tautos dalis (esmi kuklus ir nesakau, kad visa). Kultūros niekas nesukūrė potvarkių ir griežta policine priežiūra, bet natūraliu ir organiškų jos pasiilgimu. Jei ta diena būčiau nebuvo tikras, niekad nebūčiau paėmęs plunksnos ir rankas. Tuo tikėjimu nužymėtos visos dienos, visi metai. Štai ir optimizmas, kurio skaitytojai taip laukia".

Užkliuvus už poeto J. Aisčio, reikia redakcijai padėkoti ir už kitą šiam numerį lyg ir naujai atidengtą, plačiau nežinomą, dešimtį, neseniai P. Amerikoje mirusį poetą Antaną Viltutį ir už gerą žodį jo adresu, kokio pasigendame gretimame puslapyje, mint kito, jau visiems žinomo poeto Algimanto Mackaus mirčių. Pastarojo praše velionis skaitytojui pristatomas kaip pasimetęs, ir nutoles nuo gimtosios žemės, ir pretenduojąs, ir pasidavęs kitų įtakoms, ir grubus, ir drastiškas ir nieko geresnio. Šitoks poeto menkinimas, sakykime, čia yra tokia pat teisybė, kaip ir ten pat atsispausdintas tvirtinimas, kad poetas mirdamas paliko žmoną Dalią ir dukrą (Mackai nei dukros, nei sūnaus neturėjo).

THE MARIAN kovo mėn.

numeris išėjo su gėvėnias atgailos metų pritaikyti žydros spalvos viršelį, piešu dail. A. Korsakaitės. Washingtonė gyvenantis religinių - filosofinių kūrinių autorius tėv. T. Žiūraitis, O.P., rašo įžanginį straipsnį apie žmogaus asmens didingumą. Kun. Vyt. Bagdanavičius, MIC, paskutiniu metu daugiau besidomįs šv. Rašto studijomis, duoda straipsnį apie šv. Jono apokalipsę, kaip įspėjimų knygą. Iš Argentinos atvykęs misioninkas kun. Ant. Švedas, MIC aprašo savo įspūdžius iš Peru sostinės Limos. Airių kapitonas P. D. O'Donnell iš Dublino at-

siuntęs straipsnį apie religiją Airijoje. Kun. E. Aksomaitis, MIC, pasakoja apie įdomesnius filmus. Nijolė Semėnaitė, išvykusi į Braziliją atskleidžia žiūrovų, kodėl JAV jaunimas nesiima dirbti Taikos korpuse. Ant. Yūknis pasakoja apie daug la-dantį lietuvių kilmės White Sox metiką Br. Haward. Plačiau su-pažindinama su Sibiro matematiku, Straipsniai gausiai iliustruoti atitinkamais paveikslais. Suminimos naujos knygos ir duodama religinio gyvenimo mūžvalga. Numeris, lyginant su vasario mėn., padidintas net 8 puslapiais.

FOTOGRAFAS
ŽAVIOMS NUOTAKOMS

Portraits • Candids

1213 S. MORGAN ST. Yards 7-5838

MIELI TAUTIEČIAI!

Pasiremami ilgamečiu patyrimu ir nuolatiniais prekybiniais ryšiais su Lietuva kviečiame per mus pasiųsti giminėms Tėvyneje tai kas ten naudingiausia ir reikalinga.

Siūlome šiuos vertingus siuntinius labai aukštos kokybės dovanų ypatingai nuspaustomis kainomis įskaitant Sov. muitą ir pasiuntimą.

LKS: Vyr. arba mot. angliško gabardino lietaištis; 3½ jardu angliškos vilnonės medžiagos kostiumui ir 4 jardi pulkaus nepermatomo nailono suknelė, tik už \$66.00.

Dvigubas LKS: 2 lietaištis, 7 jardi medž. dvieis kostiumams 8 jardi nailono dvieis suknelėms, tik už \$120.

P-3: 6 jardi šiltos angliškos vilnonės medžiagos dvieis paltams ir 3½ jardu extra geros viln. angl. medžiagos kostiumui tik už \$75.00.

V-3: 10½ jardu labai tvirtų gražių vilnonių angl. medžiagų 3 eilutėms, tik už \$55.00.

N-4: 16 jardu keturioms suknelėms nepermatomo sunkaus pagedaujamų spalvų labai gražių raštų nailono, tik už \$45.00.

V-3 ir N-4 jungtinį siuntinį skaitome tik \$86.00 (susitaupto pasiuntimo išlaidos), ir patį vertingiausiąjį

SM siuntinį: 6 vilnonės kašmiro skarelės su gėlėmis įvairių spalvų; 6 itališko šilko elegantiškos gražių raštų skarelės ir 3 skotiškos vilnos arba orlono labai šilti susegami arba per galvą užmaunami megztiniai, tik už \$65.00.

Garantuotas ir apdraustas pristatymas per 3-4 savaites. Gavėjams nereikia nieko primokėti. Viskas įskaičiuota į nurodytas kainas.

BALTIC STORES, Ltd.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England
Telef. SHO 8734.

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje, veikianti nuo 1938 m.

Atstovai USA:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Ill. Te. 436-0494
GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šlap ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKay, Inc.

222 W. Adams Street Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

Mūsų erdviose patalpose

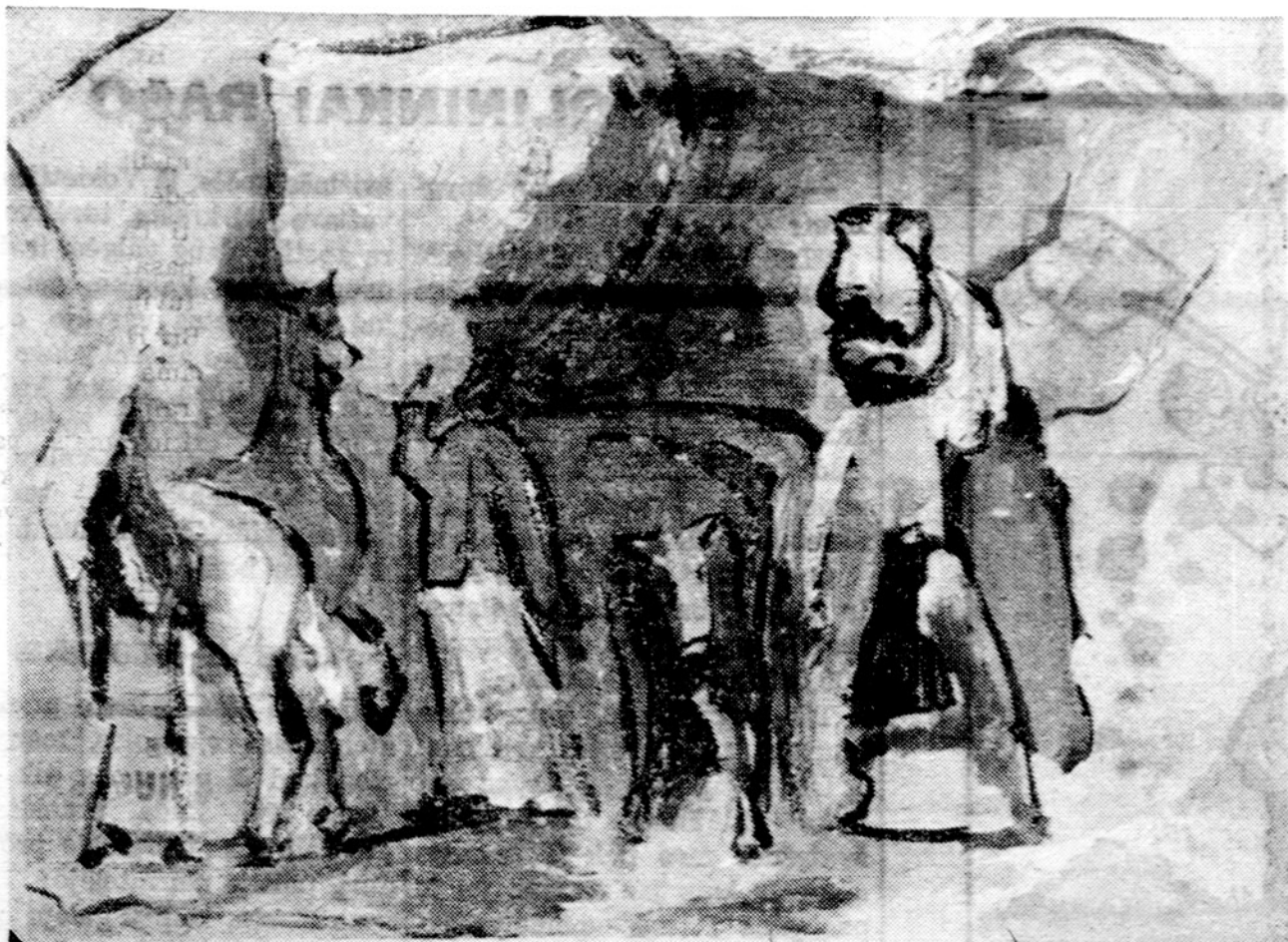
turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais, 9-11 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 po pietų

Antanas Melnikas

Pastoralė (tempera)

Kultūrinė Kronika

• **KNYGŲ DERLIUS** 1964 ir 1963 metais, 142 liet. spaudinių suregistravo "Knygų Lentyna" 1964 metais, be to dar 41 lituan. veikalą kitomis kalbomis. 1963 metais buvo surašyta kiek daugiau, būtent — 135 ir 64.

Literatūros ir kalbotyros veikalų išleista:

	1964	1963
poezija	7	11
drama	3	1
romanai ir novelės	9	10
literatūros istorija	1	2
kalbotyros	—	1
vaikų knygų	2	3
viso	22	28

Iš suregistruotų spaudinių prie "tikrų" knygų tenka priskaityti visas, kurios turi daugiau kaip 32 pusl., tokių 1964 m. buvo 66, o 1963 m. — 70. Tai gi skirtumas nedidelis.

"Knygų Lentynos" 1964 m. nr. 3 jau išleistas, o paskutinis nr. 4 spausdinamas VI. Vijeikio spaustuveje. Š. m. nr. 1 pasirodys balandžio mėn.

Metinė prenumerata JAV-se ir Kanadoje — \$2.50, kitur tik \$1.50. Adresas: Lithuanian Bibliographical Service, 1132 N. Walnut Street, Danville, Illinois, 61833.

• **Pabaltijo tautoms skirtas "Literary Review"** numeris. Anglosaksiskame pasaulyje plačiai skaitomas ir žinomas literatūros žurnalas "Literary Review" šį pavasarį išleis specialų numerį, skirtą Pabaltijo tautų (lietuvių, latvių ir estų) literatūroms. Šitokioje tribūnoje dėmesio atkreipimas į Pabaltijo tautų literatūrinę tradiciją bei dabartinę kūrybinę pastangą yra didelis laimėjimas kultūrinės kovos fronte.

• **Vienuoelė rašo mokslinį darbą iš lituanistikos.** Sesuo M. Annuciata, Nukr. Jėzaus kongregacijos, dirbanti mokytojos darbe Amsterdame, N. J., savo vienos savaitės atostogas praleido Nek. Pr. M. seserų vienuolyne Putname, Conn., kur ji vienuolyne bibliotekoje, ALKOS archy-

ve ir k. papildomai rinkosi medžiagos savo rašomajai tezei magistrės laipsniui gauti iš lietuvių literatūros.

Sesuo M. Annuciata, gimusi JAV ir niekad nebuvo Lietuvoje, nori pati giliau pažinti lietuvių kultūros problemas ir tuo moksliniu darbu apie lietuvių literatūrą nori pasitarnauti angliškai kalbantiems apie Lietuvą.

Ses. Annuciata kalba labai taisyklinga lietuvių kalba. Viešėdama Putname, ji išsiaiškins knygynuose ir protarpiais gyvu žodžiu tarėsi su asmenimis, kurie galėjo jai kiek padėti rasti daugiau medžiagos rašomajai jos studijai.

• **Justinas Marcinkevičius ir J. Gričius** lyg ir pakeliui į leniškus laurus. Sovietijoje ryšium su kūriniais, pristatytais Lenino premijai gauti, i kandidatus įtraukus ir "Hamletą" filmą, pretendenti sąrašą pradžioje nebuvo paminėtos minėto filmo operatoriaus J. Gričiaus ir dailininko J. Jenėjaus pavardės. Dėl to pasipiktino Maskvoje leidžiama "Literaturnaja Gazeta" — esą, tų autorių ignoravimas padaręs keistą įspūdį. Į sovietinių rašytojų organo nusiskundimą atsivėlgtas, nes vėliau paskelbtame pretendentių Lenino premijai gauti sąrašą (plg. "Tiesa", vasario 18, nr. 40), šalia pristatytų — "Hamletą" režisieriaus G. Kozincevo, Hamletą vaidmens at-

likėjo I. Smoktunovskio, įrašytas ir lietuvis J. Gričius — operatorius ir J. Jenėjus — dailininkas. Iš 13 pretendentių literatūros srityje aštuntuoju įrašytas lietuvis rašytojas Justinas Marcinkevičius su poema "Kraujas ir pelenai". Kandidatūrą pateikė režiminė Lietuvos Rašytojų sąjunga ir žurnalo "Družba narodov" redakcinė kolegija. Prieš paskiriant premijas, pastaruoju metu Maskvoje ir kituose miestuose įvairiose klubuose ar įmonėse organizuoti J. Marcinkevičiaus kūrinio aptarimai. Kad antrajam lietuviui rašytojui (po Mieželaičio) gali būti paskirta lenininė premija verčia spėti ir tai, kad apie "Kraują ir pelenus" paskelbti palankūs straipsniai bei skaitytojų laiški "Literaturnaja Gazeta" ir kt. laikraščiuose.

Pirmosios Kennedy stipendijos laimėtojos

Trys juodukės: Joyce MacLin, Yvonne Spearman ir Florence Davis, baigia pirmąjį semestrą katalikiškoje Duchesne kolegijoje ir Šventos Širdies akademijoje Omaha, Neb., kaip mokyklos pirmųjų John F. Kennedy atminimo stipendijų laimėtojos. Motinėle Constance Campbell parodė laikraštiniams "Catholic School Journal" kopiją. Tame žurnale gruodžio mėn. buvo smulkiai atpasakoti minimų studentų darbai. Tomis stipendijomis pagerbiamas žuvis prezidentas už jo pastangas civilinių teisių byloje ir rasinio teisingumo judėjime. Stipendijos skiriamos vien reikalingiems neturtingiems ir gabiems negramas — studentas.

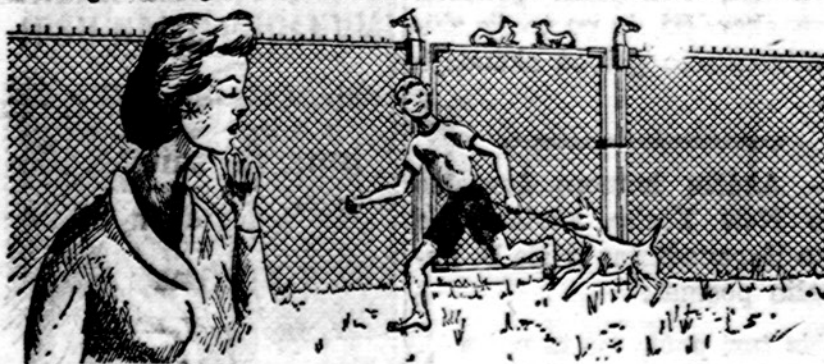
ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JOSŲ NAMŲ PUOŠNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų namų pagerinimui ir papuošimui.

KOSTAS BUTKUS

Telefonai: LUdlow 5-6291, bet kuriuo metu, PRespect 8-2781 rytais ir vakarais.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

- **TECHNIKOS ŽODIS**, inžinierių ir architektų dviženesis žurnalas, 1964 m. lapkričio-gruodžio mėn., nr. 6. Redakc. adresas: G. J. Lazauskas, 1708 N. 22nd Ave., Melrose Park, Ill. 60160; administr. adresas: A. Pargauskas, 5823 So. Whipple St. Chicago, Ill. 60629. Prenumerata metams \$5.00.
- **KNYGŲ LENTYNA**, Lietuvių bibliografinės tarnybos biuletenis. Leidžia JAVLE Kultūros Fondas. 1964 m. nr. 3. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje \$2.50, kitur \$1.50. Pinigų perlaidas ir čekius adresuoti: Lithuanian Bibliographical Service, 1132 N. Walnut St., Danville, Ill. 61833.
- **SALTINIS**, tikišinės ir tautinės minties žurnalas. Leidžia Sv. Kazimiero sąjunga. 1965 m., vasario mėn., nr. 1. Metinė prenumerata \$2.00. Redakc. ir administr. adresas: 21 The Oval Hackney Rd., London, E. 2, England.
- **LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIS**, 1965 m. sausio mėn., nr. 1. Išleina keturis kartus per metus. Metinė prenumerata (\$4.00) mokama skyrių išdėdinkui arba Biuletenio administratoriui: Dr. A. Garūnas, 2737 West 71st St., Chicago, Ill. 60629.
- **SKAUTŲ AIDAS**, lietuvių skautų ir skaučių laikraštis, 1965 m., vasario mėn., nr. 2. Prenumerata metams \$3.00. Redakc. adresas: Skautų Aidas, P.O. Box 222, Thompson, Conn. 06277; administr. adresas: Kazys Česna, 58 Providence St., Worcester, Mas., 01604.
- **EGLUTĖ**, vaikų laikraštėlis, 1965 m., vasario mėn., nr. 2. Leidžia Lietuvių kultūros institutas. Redaguoja ir administruoja Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Prenumerata metams \$4.00. Adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.
- **ZVAIGZDĖ**, Jėzaus Širdies Pasiuntinys. 1965 m., vasario mėn., nr. 2. Leidžia Tėvai jėzuitai. Prenumerata metams \$3.00. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

KAI ABEJOJATE DEL SIUNTIMO dovanų savo draugams į S.S.S.R. PASINAUDOKITE ŠIUO SAUGIAUSIU KELIU:

1. Nuspręskite, ar jūs norit siųsti siuntinį šia, ar dovanos užsakymą automobiliui, motociklui, slavamai mašinai, televizijos aparatui ar maisto siuntiniui.
2. Pasinaudokite patikimos firmos, kuri turi geriausią reputaciją, pataravimu.
3. Pasitikrinkite, ar šios firmos tarnautojai yra patyrę, kad galėtų tinkamai atlikti jūsų užsakymą.
4. Pasitikrinkite, ar ši firma yra oficialiai pripažinta.
5. Pateikite firmos, kuri šios srities biznyje yra virš 30 metų. Pateikite ir rašite: —

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Pagrindinė įstaiga: 716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106 — Telefonas WA 5-3455

SKYRIAI:

- PHILADELPHIA**
632 W. Girard Avenue
Philadelphia, Pa. 19122
WAlnut 5-8878
- BALTIMORE**
3204 Eastern Avenue
Baltimore 24, Maryland
DI 2-2374
- BLOOMFIELD, N. J.**
226-230 Montgomery Street
Bloomfield, New Jersey
Phone: 748-8324
- BOSTON**
390 West Broadway
South Boston 27, Mass.
AN 8-8764
- CHICAGO**
4102 Archer Avenue
Chicago 32, Ill.
FR 6-6399
- BRANCH**
2242 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Illinois
BE 5-7788
- CLEVELAND**
7023 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
UT 1-0807
- DETROIT**
6460 Michigan Avenue
Detroit 10, Michigan
TA 5-7560
- ELIZABETH**
943 Elizabeth Avenue
Elizabeth, N. J.
EL 4-7605
- HAMTRAC**
11415 Jos. Campau Ave.
Hamtramck 12, Michigan
TO 8-7940
- KANSAS CITY**
19 S. Bethany
Kansas City, Kansas
AT 1-1757
- LOS ANGELES**
3216 Sunset Blvd.
Los Angeles 26, California
NO 5-9887
- MIAMI**
2755 Biscayne Blvd.
Miami 37, Florida
FR 9-8712
- MINNEAPOLIS**
217 E. Hennepin
Minneapolis 14, Minnesota
FE 2-4908
- MILLVILLE**
19 Westwood Terrace
Millville, N. J.
825-5362
- NEW YORK**
49½ East 7th Street
New York 3, N. Y.
GR 3-1765
- OMAHA**
5324 S. 32nd Street
Omaha, Neb.
731-8577
- PITTSBURGH**
346 Third Avenue
Pittsburgh 22, Pennsylvania
GB 1-3712
- ROCHESTER**
683 Hudson Avenue
Rochester 21, N. Y.
BA 5-5923
- SAN FRANCISCO**
1236 Ninth Avenue
San Francisco 22, California
LO 4-7981
- TRENTON**
730 Liberty Street
Trenton, N. J.
LY 9-9163

STANDARD FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632
Telef. — Virginia 7-1141

TURTAS — \$90,000,000.00 REZERVAI — \$8,800,000.00

Vienintelė lietuviška bendrovė Chicagoj mokanti dividendus kas 3 mėnesius. Dabartinis dividendas 4 1/4 % visoms taupmenoms.

PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI PRIEINAMOMIS SĄLYGOMS

VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro
Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val.
Trečadieniais nedirbama.

JUSTIN MACKIEWICH,
Valdybos pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.
Prezidentas

- **AKECIOS**, humoro laikraštis, 1965 m., nr. 1. Leidžia Romuva ir Vaga. Numerio kaina 50 ct. Redakcijos ir administracijos adresas: 85-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421.
- **PIRMIEJI ŽINGSNIAI**, Kristijono Donelaičio lituanistikos mokyklos Chicagoje mokinių laikraštėlis. 1965 m., vasario mėn., nr. 5 (12).
- **LAISKAI LIETUVIAMS**, Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas, 1965 m., vasario mėn., nr. 2. Prenumerata metams \$3.00. Redakcijos ir administr. adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.
- **ZIBURĖLIAI**, L.B. Chicagos apygardos (II) leidinys mokykloms, 1965 m., vasario mėn. 16 d. Neperiodinis leidinys, medžiaga lietuvių jaunimo veiklai. Leidžia L.B. Chicagos apygardos valdyba, šio sąsiuvinio kaina 10 ct. Administratorius: J. Bobiniene, 1530 So. 49 ave., Cicero 50, Ill.

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYB MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STAITYTI

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYB MODERNIOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-5335

Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4948 S. CALIFORNIA

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Stovyklai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

Kanapinis ir Lašininis

Mūsų laikų herojai

Seniau tik užgavėnių metu įvykdavo baisios kovos tarp Lašininio ir Kanapinio, gi šiais atominais amžiais šie du priešai visą laiką tarp savęs kovoja. Kanapinio pusę palaiko visi daktarai, o Lašininio visos kepyklos, valgyklos ir gėryklos, todėl nepaisant, kad daktarai labai reikšmingi, kovą bent Amerikoje vis laimi Lašininis. Herojus Lašininis siaučia visuose parengimuose, kurių apgarsinimuose suskamba dainelė — bus šaunios vaivės. Tačiau šie Lašininio ir Kanapinio susirėmimai nėra tiek reikšmingi, yra ir kitokių susirėmimų, kur Kanapinis taipgi vis pralaimi.

Veiksniuose politika užima Lašininio postą, jai daugiausia tenka visų surinkimų, gi kultūra yra Kanapinio poste. Daktarai teigia, kad Kanapinis ilgiau gyvena, tai reikia tikėtis, kad kultūra pakratys kojas vėliau, negu politika. Naujų laikų herojų Lašininio postą užima profesionalai ir biznierių su garbiomis rezidencijomis. Koks nors vargšas kanapinis kultūrininkas prašo lašininį pagalbos, tačiau šie, matyt nelabai tiki medicina ir vis krauna paltis į taupymo ir skolinimo bendrovių kletis, mūrijasi rezidencijas ir tikisi, kad lašininis apsaugos nuo visokių negandų. Tačiau mes labiau tikime daktarais, kad vis tiek Kanapinis ilgiau gyvens, nors jis amžių amžius veda kovą su Lašininio. Tėvynėje Lašininio pareigas ėjo mūsų valdininkai, o visokie kanapininkai menininkai kiauais kulnėmis muše. Gi šiandien nieko nebeliko iš anų lašininio postų, ir tik kana-

Išlaikę žodį

Prez. Smetona vyr. štabo viršininku gen. P. Kubiliūnui pažadėjo, kad į 1934 m. birželio 7 d. sukilimą įvelti kariai "teisman nebūsią atiduoti, bet drausmės keliu nubausti". Aleksandras Merkelis, "Antanas Smetona, 426 psl.)

Birželio 7 d. dienos įvykių svarbesnieji kaltininkai Kariuomenės Teismo buvo skaudžiai nubausti: gen. P. Kubiliūnas ir gen. štb. plk. lt. J. Narakas — mirties bausme, prof. A. Voldemaras — 12 m. kalėjimo" ir t. t. "Ypač nelaukta skaudū bausmė buvo gen. P. Kubiliūni, kuris juk faktinai sukilimui nedavdavo ir daug lėmė, kad vėl kuo greičiau tvarka būtų atstatyta". ("A. Smetona", 428 psl.)

Vyras yra toks sutvėrimas, kuris į beisbolo rungtynes bilietą perka prieš tris mėnesius, gi žmonai vardadienio dovanos bėga pirkti paskutinę sekundę.

Daina apie girą

(Užgavėnės praėjus)

Gerai vyrai, geroj girioj
Gerą girą gerė,
O išgėrę vienas kitą
Balansuoti stvėrė.

Visokie mokslai ir idėjos
Neverti nė šunies skūros,
Jeigu visi tie jų kūrėjai
Kasdien neišgeria geros.

Mokyklos kas šeštadieninė,
Ir kas jiems literatūra,
Nebus vaikai tie pilnutiniai,
Jeigu negirdys jų gira.

Ir taip gali sakyti, kaip nori,
Nebus sveikėjime doros,
Ką ten supranta Montessori,
Niekad negėrusi geros.

Emocijos papiauna žmogų,
Sveikėt reik kojom ir galvom,
Nesveikisi, jei nerinksi uogų
Ir neužgersi jų giro.

Modernus menas deformuotas,
Tik kvapas pragaro sirojo,
Nebus Valeškos balansuotas,
Kol neišmaudys jo giro.

Kas iš Bendruomenės tarybų,
Kaip naujas Vilkas susigros,
Jeigu jie nėjo rinkti grybų
Ir jei negėrė jie geros.

Sprogdina įtampas makaulė,
Nemoka nieks sveikėt darnon,
Todėl reik imti mūs pasaulį
Ir trenkt stacią galva giro.

Mikas Mužikas

— Alg. Gustaitis lig šiol buvo daugiau žinomas kaip astro-nomas.

B. K. Naujokas, Dirva, 1965. II. 12

— Kas sekė Hitlerį, darė blogai. Bet kas neklausio tėvo, motinos, daro blogai.

Dr. A. Sužiedėlis

Dail. A. Valeška, kalbėjus architektūros sultuanistinio simpoziume Chicagoj.

MINĖJIMUOS IR PO JŲ

Nuo vasario pirmos iki kovo šešioliktą minim kasdieną. Patyrusio reikėtų žinovo kalbas surišuoti po vieną.

Nes kalba pirmininkai
Ir komitetai,
Atstovai ir autoritetai.
Kalba organizacijos
Ir korporacijos,
Ir klubai, ir draugijos,
Kad Lietuva vergioj.

I salę minia sugužėjo
Minėt Tautos šventę garbingą.
Ir būgnai baisiai tratėjo,
Ir nuotalkos miniai netinga!

Paskaitininkas numeris pirmas
Ant scenos užlipo.
Orus ir širmas
Prie mikrofono prilipo
Ir Lietuvos istoriją
Per valandą išporijo.

Nuo Mindaugo iki Smetonos —
Data į datą!
Tauta kiek valgė duonos,
Kaip naciai darė kratą.

Priminė, kad eksportavom bekonus,
Kad jiems šveidsavom šonus,
Kad Vytautas muše kryžiuočius
Ir kad auginom raguočius.

Pabaigė. Plojimai!
Ir atsistodimai.
I laikrodį žiūrėjimai,
Privatūs pašnabzdėjimai:
— Zinai, nupirkau namą!
— O aš šverolėta.
— Žmona pabėgo pas mamą...
— Išsiuoniau vakar pakietą.
— Tū kalbų, kad jas galas!
— Pavargai sėdėti?
— Ant TV Sullivanas.
— Norėjau pažūrėti.

Atsilikimo pionieriai komunistai žadėjo kapitalistus palaidoti, bet pradėję kasti ėmė ieškoti kapitalistinių idėjų.

Pusiau slaptai

Abejojantiems patariam

TELESPORAS VESULIS

Aš seku dangių žvaigždutę
Lyg ištrūkusią iš savo švarko
Jei manęs daugiau nebemylėsi,
Pasikarsiu ant mėnulio rago.

Širdies bėdos yra vienos iš
liūdniausių. O jeigu kas norėtų
jau ir taip tamsų reikalą
pabloginti, užtenka kam nors
apie tai pasipasakoti.

Visos didesnės bėdos yra pa-
lydimos komplikacijų. Kompliku-
otų istorijų užkulisin man
teko pažvelgti tik paskutiniųjų
dienų bėgyje, po to, kai mūsų
kvartalan paskyrė silpnų akių
laikanešį.

Dėl to štai, ir dabar ant ma-
no stalo guli keletas paklydusių
laiškų, rašytų mūsų šviesiosios
visuomenės narių. Esu tikras,
kad tie laišukai yra rašyti tų
pačių rankų, kurios kas savaitę
galį varsto susirinkimų ir minė-
jimų duris, nes to įrodymui, ant
vieno iš jų dar tebėra aiški dė-
mė rausvų dažų, tų pačių dažų,
kuriais dar vakar buvo nuda-
žytos parapijos salės kėdės ir
su kuriais aš išsitiesiau savo
išseigint kostiumą.

Laiškų savininkai laukia grei-

tos pagalbos, ir pirmą, negu
pradės dairytis, ant kurio mė-
nulio rago patogiausią kartis,
jiems siunčiame po stambiają do-
zę išminties žodžių.

Dear Ann:

Su vyru jau esu išsiskyręs
šešis kartus. Kokia jūsų nuo-
monė — ar tai gali reikšti, kad
mes nepajėgiam sugyventi? Be-
to, kartą jis man trinkelėjo
kirviu, žinoma, tik juokais. Rū-
pestį man kelia dar ir faktas,
kad per penkerius metus vyras
su manim kalbėjosi tik penkis
kartus.

Leokadija M.

Mielą Leokadija:

Kantrybės. Šventos kantry-
bės. Pabandykite. Nepalaidokite
laimingą šeimyninį gyvenimą
vieną neapgalvotą žingsniu. Sa-
vęs paklauskite, ar kirvis tik-
rai buvo aštrus? Ar pagalvojo-
te, kad jūsų vyras gal iš pri-
gimties yra lėtas ir tylus? Dar
kartą pabandykite. Susitalky-
mū, kodėl, pavyzdžiui, jam ne-
nupirkti naują kirvakotį?

Dear Abby:

Aš laukuosiu. Ką daryti?
Mielą Uršulę:
Kaip tai galėjo įvykti? Juk
rašote, kad esate netekę. Pri-
sipasakojau, kad man čia daug
kas neaišku.

Dear Ann:

Ar jūs tikite į meilę iš pirmo
žvilgsnio?

Baltramiejus P.

Mielas Baltramiejau:
Taip, aš pilnai tikiu į meilę
iš pirmo žvilgsnio. Pavyzdžiui,
atsimenu, kaip pirmą kartą
žvilgtelėjau į veidrodį. Koks
malonus ir neužmiršamas mo-
mentas.

Dear Abby:

Pusbrolis Bonaventūras, bai-
gęs studijas, atvyko mus ap-
lankyti. Nors jau praslinko tre-
ji metai, bet jis tebevieši. Sun-
ku nustatyti, kokie jo ateities
planai, nes visai nekalba nei su
manim, nei su žmona, tik sėdi
kampe ir kažkaip nekultūringai
žiopso į sieną. Man nė šilta, nė
šalta, kadangi Bonaventūro kė-
dė puikiausiai uždengia kilimo
skylę. Ar nemanot, kad pusbro-
lis galėtų retkarčiais ištarti vie-
ną kitą žodį?

Konstantas A.

Mielas Konstantai:
Ar nepagalvojot, kad pusbro-
lis Bonaventūras gali būti mi-
ręs?

Sportinis automobilis tuo ge-
ras kad jame maža vietos gin-
čams.

SPYGLININKAI RAŠO

— Persigandęs rašo Spyg-
liam:

"Tur būt ne iš pirmo išlaužė
J. Mėksn, rašydamas Drauge
sausio 23 d., kad saulė nuo žemės
yra 148,600,000 km. atstu-
me ir kad jos šviesa pasiekia
žemę per 1 val. 22 min. 23 sek.
Padalinus atstumą iš laiko gau-
sime, kad šviesos spindulys
skrenda 1740 km. per sekundę.

O gi man ir mokyklos suole
ir vėliau buvo kalte kalama,
kad šviesos spindulys skrenda
300,000 km. per sekundę.

Tik pagalvokite, koks tokiu
trumpu laiku greičio kritimas!

Už metų, kitų pranyks bet
koks judėjimas, o saulė ir
žvaigždės mes tiek ir tematy-
sime. Ir kaip jas matysi, jei jų
pasijustas šviesos spindulys ju-
dės vėžio greičiu, ar ir visai iš
vietos nesijudins? O sustojus
judėjimui, koks tada gyvenimas?

Išėjai iš namų su gniužulu ža-
liųjų kišenėje, o kol pasieksi
banką, seniai jau esi miręs ir
palaidotas. Arba pradėdi prie
burnos nešti asbacho pilną tau-
relę, o kol ją prineši, jau laid-
tuvų direktorius matuoja tavo
ilgį. Tada jau ne gyvenimas, o
amen!"

— Uknolis skundžiasi:

"Buvo laikai, kai prisivalgė

Nors tu ir va'dini nekalčiausią,
tačiau visiems aišku, kad pasinūtei
į "Naujienas" šaunų spaudarą-
tį.

IDEOLOGINIAI KURSAI

— "Ateityje" nr. 1 rašoma
apie SAS ideologinius kursus
šitai entuziastingai "Naujus
Metus visi sutiko šampano ir
bučių atmosferoje".

CICERO MEDŽIOTOJŲ DEMESIUI

DLK Gedimino Delhi šaulių
kuopa maloniai kviečia tautie-
čius su artimaisiais ir pažista-
mais atsilankyti į įspūdingą me-
tinį žuikų balių.
Skelbimas "Tėv. Žiburiose"

— Jeigu mūsų kalbos būtų
smilčių dulkės, mes jau būtume
saulę pasiekę.

R. Dauksa, Dirva, 1965. II. 6.

— Iš to visko galima būtų pa-
daryti tokia praktiška išvada:
senbėniai ir viengungiai priva-
lėtų būti kaip galima dažniau
moterų kompanijoje.

"Sandara"

Dažų krautuvėje pakabintas
skelbimas: "Vyrai turi turėti
žmonos raštelį spalvų pasirinki-
mui".

— Televizijos skelbimų pra-
nešėjas yra toks asmuo, kuris
kalba tol, kol jums pradeda
galvą skaudėti, ir po to jis siū-
lo vaistus nuo galvos skaudėji-
mo.

— Akėčių humoro žurnalas
išėjo New York, kuriame be
kitko išspausdintas ir šie B. Pa-
vabalio posmai:

Jis turi pačią visą pačią
Neprisitaiko jis prie laiko
IR lietuvių vis palaiko,
Kurios nemėgsta jo draugai
Dėl to, kad laikas pinigai.

Vartoja kalbą visą pačią
Ir vis tą pačią turi pačią
Neprogresuoja, kaip kiti,
Kurie daug nikelių verti.

avizinės košės, iš Vokietijos su-
važiavę į šį kraštą, turėjom ge-
rą apetitą, daug valgėm ir daug
daug gėrėm. Valgėm, net tau-
kai per pirštus varvėjo, o gė-
rėm, iki kojos atsisakydavo neš-
ti griešnų kūną. Laikai keičias,
žmogus prasigysveni, rodo, ga-
lėtum dar daugiau valkyti ir
gerti, bet nebegali — turi su
lūdesiu žiūrėti į riebius tortus
ir pilnas bonkas".

KEISTAS NUOTYKIS

Išgėręs eina ir mato priekyje
ateinančias vienuoles, manyda-
mas, kad jų yra viena, tik jam
atrodo dvi. Kada, praeidamos
pro šalį, jos jį praleido pro vi-
durį, pilietis murtelėjo:
— Keista, kaip ji galėjo pasi-
dalyti į dvi dalis.

— Egoistas nėra toks vyras,
kuris galvoja per daug apie sa-
ve, bet toks, kuris galvoja per
mažai apie kitus.

— Aš nesu revoliucionierius,
nes nieškau pasispardymų.
Dail. P. Zoromskis

— "Sugintas dar nesamoneš
neatgavo. Tačiau jokiais skaus-
mais nesiskundžia".
"Naujienos"

— Turistas yra toks asmuo,
kuris važiuoja tūkstantį mylių,
kad galėtų nusifotografuoti ša-
lia savo automobilio.

— Išmintingas vyras yra
toks, kuris du kartu pergalvo-
ja prieš nieko nepasakydamas
savo žmonai.

— Ligoninės privalo turėti
kambarius, kuriuose galėtų at-
gaivinti sėskaitų mokėtojus.

SOLISTAS ITALIJŲ

Amerikietis solistas dainuoja
Milano operoj, ir žiūrovai arija
prašo kartoti ir kartoti.

— Aš jau dainavau dešimtį
kartų tą ariją, — sako solistas,
— argi jums dar maža?

— Ne, ne, — šaukia žiūrovai,
— dainuok tol, kol gerai padai-
nuosi.

Vyras žiūrėdamas į veidrodį ne-
gali atsisąjaukti savo žmonos sko-
niu.

TUSČIAZODZIAUJANČIO MALDA

Viešpatie, gražink man ramybę!
Tu žinai: žmogus negali gyventi
įtampoje,
Jo širdžiai reikia poilsio.
Viešpatie, aš esu pavargęs.

Dieve, aš Tave garbinu kalbomis
Ir pasaulį gelbėjau rezoliucijomis.
Mano gomurys išdžiūvo nuo
didelių žodžių
Ir akys pavargo nuo posėdžių
dūmų.

Paimk mano žodžius, Viešpatie,
Bet mane palik ramybėje.

"Laiškai Lietuviams"
vasario mėn. nr.

Iš Chicagoj vykusios auto parodos.
"Štai, imkite, pats naujusias mo-
delis su visais priedais".